

زندگیا

نذیر احمد صوفی

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

زند آپ	:	کتاب و نام
نذیر احمد صوفی	:	شاعر
الیاس بلوچ	:	کمپوزر
طارق بلوچ	:	ٹائٹل
صافی ٹیک پرنٹرز	:	پرنٹرز
2007	:	سال
500	:	تاک
120 کلدار	:	بہا

ISBN NO.978-969-8557-27-0

اکیڈمی ادبیات پاکستان و کمک

نذیروتی اُھدِءِ نظیرِ انت

ۛ شاری زانت ۛ یا گنوکى ۛ

زندگاں دانکہ مۛ ہنر بیتِ انت

بلوچ شارانى تہا احمد جگر شاری ۛ راھدائى دادۛ لیکیت۔ ہواے راستِ انت،
بلے عطا شادِ گلگ کنت ۛ گشیت کہ مہلو تک پرچا شاری ۛ را ”ولی“ نہ گشیت۔ چیا کہ
شاریک الہامى گونگ یے ۛ گوزیت ۛ تہى ۛ اندرى مارشاں یک رھبند ۛ دروشم یے
ۛ درانگا زیت۔ ہمیشکہ بازىں مردم شاری ۛ راوتى چاگرد ۛ ترجمان ہم گشیت بلے
شاری جوش ملیح آبادى ۛ نزیك ۛ

ۛ یعنی خدا نخواستہ کوئى پیغمبرى نہیں

نذیر صوفى ۛ نزیك ۛ شاری دو تہر ۛ رنگ ۛ نامِ انت یا و شاری رُژن ۛ زانت
ۛ۔ یا و گنوکى ۛ دیوانگى ۛ نامِ انت۔ پدۛ ہم آہے ارادہ ۛ اول کنت کہ دانکہ من
زندگاں اے ہنر، بزاں شاری ۛ بر جاہ داراں۔ نذیر ۛ شاری ہما شاری انت کہ
اچ آئى تئگىں دل بود کاریت ۛ گر کے جنت۔ نذیر چاگرد ۛ چست ۛ ایراں ہر دیں
کہ دل ۛ ماریت ۛ پدۛ شاری رنگ ۛ درانگا زاش کنت تہ ہرو انوک ۛ اشکنوک ہے
ماریت کہ اے کشے وہامى جند ۛ دل ۛ تو ارِ انت۔ نذیروتى اُھدِءِ نظیرِ انت، اکبر آباد
ۛ آپر ۛ یک دگہ Natural سیادى یے اول دوئیں نذیرانى میانجى ۛ
پذِ انت۔ نظیر ۛ کہ آگرہ ۛ میت یے ۛ بقال ۛ مسلمانانى زھگان ۛ وانینگ ۛ علم ۛ

زاگن ۽ روڙنائی تالان گنگ۔ ٻه وڙ ۽ علم ۽ زانگه روڙنائی ۽ مٿي نزر آڀر ۽
یک میت اسکو لے یے ۽ شنگ ۽ تالان گنگ ۽ انت ۽ اے گپ الہی انت کہ شار
اگن علم ۽ روڙنائی ۽ شنگ ۽ تالان بکنت، زانت ۽ بہم ۽ سرپدی ووی بکنت تہ
آشیانے نہ بیت، الم ۽ ”شے“ بیت انت۔

شے اؤں شیتانے بوتیناں اگن

بُرز چہ آزماں تو زمین ۽ گور نہ دات

دعا انت آئی ۽ ہے ”شے“ امبر ابر جاہ بات

شعبہ اُردو گورنمنٹ عطا شاد باقر علی شاکر ڈگری کالج۔ تربت

باقر علی شاکر:-

شعبہ اُردو عطا شاد ڈگری کالج۔ تربت

بے ریشیں صوتی

کس اس یک ہزار نھ صد ۶۷۸۹۰ دو ۱۰ سال ات یک بیگاھے من وتی و سرک سیٹھ
نواب (کہ صوتی ۱۰ نا کو زاتک انت) ۱۰ دوکان ۱۰ شتاں تہ چاراں کہ ورنائیں نذیر
احمد ہمود ۱۰ نذوک انت۔ دُعا ۱۰ سلام ۱۰ جوڑ ۱۰ سلمتی ۱۰ چہ شریں ساھتے ۱۰ رند آئی ۱۰ منا
لھتیں کا گد کش ات ۱۰ دات کہ ولجہ! اشاں بچارگوں وھدے من کا گدان ۱۰ چچ
گت ۱۰ وانگ ۱۰ لگتاں تہ چاراں کہ غزل انت، ۱۰ ولجہ ۱۰ وتی غزلانی تہا وتی پنم بزاں
تخلص صوتی کار مرزنگ۔ تہ من بخت گت تو وتی پنم بزاں تخلص صوتی ایرنگ
بلے تراریش پر نیست تہ منابٹ ۱۰ پتہ ۱۰ دات کہ انچو کہ بلوچی لیزانک ۱۰ تہا پیسہ
یک بے ریشیں عابد ۱۰ بے ریشیں ملایے ہست۔ من لوٹاں کہ یک بے ریشیں
صوتی یے ہم بیت گوں آئی پتہ ۱۰ من زانت کہ اے ورناسکیں حاضر دماغ ۱۰ حاضر
جوابے۔ ہیرا من آئی ۱۰ غزلاں ۱۰ لوگ ۱۰ بُرت گوں، ۱۰ شری ۱۰ سر ۱۰ چارت انت۔
وزن ۱۰ کمونزوری ۱۰ ابید آئی ۱۰ شاری ۱۰ تہا من دگہ ۱۰ چک ۱۰ نزوری ندیست۔ آئی ۱۰
ھیال ۱۰ لیکہ ۱۰ لیزانی گچین کاری مناسک دوست بُوت۔ شعرانی اصلاح کنگ ۱۰ رند
دومی روچ ۱۰ من آئی ۱۰ را واپس گت انت ۱۰ آئی ۱۰ را دلبدی دات ۱۰ ہمے یکیں
نزوری ۱۰ ہمگ ۱۰ آئی ۱۰ دلگوش گوز کنا ینت کہ لھتیں ماہ ۱۰ رند آئی ۱۰ وتی اے نزوری
کش ات ۱۰ آئی ۱۰ شاعری پہک ۱۰ پلگا رُوت۔ چہ ہماروچ ۱۰ صوتی گوں ماہور ۱۰ یکجاہ
بُوت۔ وھدے کہ ماں تربت ۱۰ اولی رند ۱۰ ما ”بلوچی دیوان“ ۱۰ نام ۱۰ یک لیزانکی گلے
جوڑ گت تہ ولجہ نذیر صوتی آئی ۱۰ جوائنٹ سیکریٹری گچین کنگ بُوت۔ وھدے کہ

شمسے اے کس تر سردک (صدر) غم یوسف عزیز جنزل سیکر یڑی در چنگ بُت انت د
لکھتیں دگر منصب دار ہم کچین کنگ بُت انت۔ مئے ہئے گل، اولی دیوان، صوتی،
وہدئے وتی غزل و نت تہ آئی ء سرء مرد ماں داد ء واہ واہ ء ہور ء کورت چیزے
مدت ء رند و ہدے من آئی ء را ماں ریڈیو پاکستان تربت ء یک شعری دیوانے ء
بُرت گوں تہ آئی ء گوں وتی غزل ء دیوان ء مردمان ء حیران ء ہبکہ کت ء ہمدان
نذیر احمد صوتی ء نام ماں اُلسی ء ادبی ہلکواں زانگ ء پجارگ بُت۔ رند ء آئی گپتار
ماں ماں ریڈیو پاکستان تربت ء ریکارڈ کنگ ء ماں ماہتا ک ء تا کبند اں چھاپ
کنگ بُت انت ء آئی ء ماں تربت ء بوؤ کیس دُرسیں شعری دیواناں بھر زُرت ء
کمیں مدت ء نام ءے در آورت۔ وجہ صوتی ء را ورنہیں جوانی شاعر ممتاز
یوسف ء اُستادانی ء ہم شَر پ حاصل انت۔ ہو! کہ صوتی ء را مئے لبرانگی و شتیزکاں
تاں گوئیں مدتے ء چہ ماست ء گوں و تا بُرت بلے باز زُوت آئی ء مار ات کہ
من راہ ردگنگ ء مادنیں راہ یلہ دانگ، ہمیشا آ دو وار گوں ماہوار بُت تاں روچے
مروچی گوں ماں ہور ء یکجاہ انت ء مُلا فاضل اکیڈمی تربت ء سنیر نائب صدر انت
غم مئے دیوان ء مرا کشانی براہ ء جلوہ انت۔ ”زنداپ“ ء شاعر ء اصلی نام نذیر احمد ء
پنام صوتی انت۔ لبرانگی دنیا ء آ نذیر احمد صوتی ء نام ء مشہور انت۔ آئی ء آرپس
پت ء اصلی نام ”میر حاجی“ انت کہ وتی دور ء ز مانگ ء ہز گاری ء زرداری ء سؤب
ء مردمان ائی ء را ”سیٹھ حاجی“ کُشتگ ء آ ”سیٹھ حاجی“ ء نام ء مشہور بُتگ۔ وجہ
صوتی ء ودی بُگ ء جاہ ”آپس“ انت کہ بلوچی زبان ء ادب ء ”لکھنو“ کُشتگ
بیت۔ آئی ء ودی بُگ ء اصلی تاریخ ۱۹۵۳-۱۲-۲۷ انت و ہدے کہ اسکول ء

سرٹیفکیٹ ۱۹۵۲ء - ۵ - ۲۵ انت - صوفی ء پنج سال ء عمر ء وئی وانگ بناء گت -
 ہشت جماعتے چہ ڈل سکول آپسر ء در برت (کہ آزمانگ ء آپسر ڈل سکول ات)
 جولائی ۱۹۷۲ء ء دھمی ء چکاس نئے چہ گورنمنٹ ہائی سکول تربت ء پاس گت ء دیم چہ
 کالج ء وانگ ء رھا ڈگ بوت بلے باز زوت نکلکیں جاوراں آئی ء رانگرت بزاں
 آئی ء آرٹس پت ء اے کوزھیں دُنیا یلہ دات ء وئی مدیعی جاگہ ء شت - چوش کہ آ
 وئی پت ء یکیں مردیں چک ات ، پمیشا پت ء مرگ ء رند وئی لوگ ء کبول ء دُریں
 ڈبہ صوفی ء نزوریں کو پگانی سر ء اتک ء ایر بوت انت - ہمے سوب ء آئی ء وانگ
 چرائی ء دست ء شت ء آپہ لاپ ء شوہاز ء سرگرداں بوت - آئی ء پہ نوکری ء ہاتر ء
 بازیں کارگلاں کا گد ء کراچ گت - چہ دو کارگل ء نیمگ ء آئی ء نوکری ء دارگ ء
 حکم اتک - یکے جاندر واهی (صحت) ء دوئی وانگ ء وانینگ (تعلیم) ء بلے
 لبزانکی تے ء دارگ ء سوب ء آئی ء رانگتہ تعلیم دوست تر بوت ، پمیشا آئی ء ہمے
 کسب اختیار گت - اگست ۱۹۷۲ء آئی ء پی - ٹی - سی پاس گت - ہمے میانجی ء
 آئی ء ماں بازیں اسکولاں نوکری گنگ ء مرے روچاں پرانمری سکول آپ سر محلہ
 ء صدر مدرس انت - صوفی ء ودی بُوگ ء گوں ، مہربانیں اللہ ء آئی ء ڈب ء راگوں
 ارواہ ء ہوری ء یک ٹنگیں دلے ہم مان گنگ کہ آئی ء بے ہاشگی ء بے تمبلی ء سوب
 انت ، ء تنے وھدی صوفی ء ارواہ گوں ٹنگیں دل ء ہمراں داری کنگا انت -

صوفی ء لبزانک ء پڑ ء وئی گام ۱۹۸۲ء ایر گت انت ء تاں روچے مروچی وئی
 ہنر متاں پہ بلوچی زبان ء لبزانک ء ندر کنگا انت - صوفی نہ تھنا یک شریں شاعرے
 بلکیں یک شریں ردانکارے ہم ہست انت بلے آکیشتر یک شاعرے ء حیثیت ء

مشہور و نامدار انت۔ شاعری و پڑا آئی و دُرسیں تھرائی (صنفانی) سر و قلم کار
بتگ چوش کہ حمد، نعت، سلام، منقبت، مرثیہ، لپچہ، (انظم) چارردی (رباعی) و غزل
بلے منی ہیال و چہ دُرسیں تھراں آئی و مستریں و شترتریں تھر غزل انت۔ صوفی تھنا
گل و پل، و دلبر و مھگونگانی شاعر نہ انت بلکیں آئی و شاعری و تہا ہروڑیں ہیال و
لیکہ گندگ و کثیت۔ آنہ تھنا چہ وتی چاگرد و راج و بے سامہ انت بلکیں میاں استمانی
جاورانی سر و ہم آئی و دور گندیں نظر سک انت۔ حتی کہ آئی و کیشتر غزلانی تہ آشوبی
رنگ حست انت صوفی مذہب، ذات، رنگ و نسل، دُرساں چہ بالاتر انسانیت و را
زانت، و انسانیت و ڈکھ و سکلیانی مارشیت و قتی شعر، آزمانک و نبشتانگانی تہا
درانگا زکنت۔ آھر چیزے کہ نبشتہ کنت، آئی و مارگ و زانت و سما و مزانت۔ آ
کیشتر پہ وتی راج و نبشتہ کنت پر چہ کہ راج ہم انسانیت و یک بھرے و انسانیت
یک راجے و لگتمالی، بے وی و بزرگی و بھ نہ نیت۔

”زنداپ“ صوفی و پست و سے سال و مجھدانی مُنر انت کہ ہمیش انت شمسے دست و
انت۔ چون انت؟ شر انت یا ہراب؟ ایشی و فیصلہ کنوک ٹماوت وے من وتی چاریں
دایک ہمیش ات کہ شمسے دیم و پیش گت انت۔ انچو کہ ”زنداپ“ مردم و رانمیران
کنت، منا میت انت کہ صوفی ہم گوں وتی ”زنداپ و“ ابدمان و نمیران بیت۔
بلوچی راج و بلوچ زبان بلوچی زبان زندگبات انت (امین)

ابراہیم عابد

بنجاشی سروک ملا فاضل اکیڈمی تربت

۱۲۳ اکتوبر ۲۰۰۵ء

دائے چہاں، دائے اچو داں

اے ہے روچانی گپ ایت کہ من ماں ریڈیو پاکستان تڑبت ۽ بلوچی پروگراماں نہ ایوک ۽ بہر زورگ ۽ اتوں بلکیں تس حدے ۽ دُرتیں بلوچی پروگرامانی رد ۽ بند ۽ چارگ ۽ دگوش ۽ ڈبہ منی سرء ات۔ پروگرامانی ہے رد ۽ ماہک دو ماہ یا سے ماہ ۽ سرء یک شعری دیوانے ایر گرتگ ات۔ ہمے درگت ۽ یک رندے (گمان ۱۹۸۲ء ات) ولجہ ابراہیم عابد گوں وتی ٹولی ۽ ہمراہ ۽ سنکٹاں اتک۔ تہ میانہ کد ۽ چہ کمیں بُرز تر، کد ۽ بالاد ۽ یک وش دُروشمیں ورنائے ہم ہمراہ اتے۔ بندات ۽ منی گمان ہمیش ات کہ بلکیں انچا ولجہ ۽ ہمراہ انت پہ داد ۽ دیگ ۽ بلے وھد یکہ آئی پجارو کی یک نوکیں شائرے ۽ جہت ۽ یوت تہ من سر پد بوتان۔ بلے گیشیں دگوشے ند اتوں کہ ہمک دیوان ۽ یک دونوکیں شائرالم ۽ گون ات۔ وھد یکہ دیوان پہ ریکارڈنگ ۽ تیار ۽ جم یوت ۽ اے ورناء کہ وتی شیمرون تہ گوشے منی جان ۽ پٹ پاد اتکت۔ یک دو بند ۽ پد من یکپارگی ALLERT یوتاں گوشان ۽ باور بوگ ۽ نہ ات کہ اے چٹ نوکیں شائرے ۽ پر بند انت کہ ذی ۽ پیری ماں شاری ۽ پڑ ۽ پاد ۽ گامے ایر گرتگ ات۔ من ہر بند ۽ وار وار ۽ وانگ ۽ پر مائش گت ۽ ہر گشاں کہ اے بدان ۽ من اشکت تہ گوشاں اَجبیں لذتے رسگ ۽ ات۔ دل ۽ گوشتاں اہو! ”غلہ دوتا کوئی ۽ پیوادر انت“ ورنانا حج نہ انت۔ اگن کمیں دگوشی گوارنگ پیت تہ زوت چوز تکباری زباد ۽ وتی یوھ ۽ ماں چار کنڈاں پش شانیت۔ منی گمان راست یوت۔ دیرنگوست کہ ورناء نام ۽ توار ماں کچی الکہہ ۽ چاریں کنڈاں تالان یوت۔

مکھند سانی تو اراں کہ آئی ء شمر چہ ریڈیو پاکستان ء تالان بوت انت۔ تاں سر
 کسان ء مزن ء دپ ء ہے گال اتنت ء پوش آچہ وتی ء مراد اوش ء کور ء نوک
 زودیں دُرستیں شاعران چوتنگ ء بستگ ات ء روج پہ روج آئی ء نام ء توارتن
 بلوج ذیہہ ء اند کہ اَلکہہ ء ہتباں سر بوہاں ات۔ نوں کہ ورناء نام ء توارکش ات۔
 تہ دُگنیاء دیم ء نذیر صوفی ء نام ء پجارگ ء زانگ بوت۔

نذیر صوفی ماں کچھ ء آپر نامی میں میٹھے ء ۲۷، دسمبر ۱۹۵۴ء ء ولجہ میر حاجی ء لوگ ء
 ودی بوت۔ بنداتی وانگ ء دربرگی چہ آپسر ء پدا ماں تربت ء اسکول ء گوں میٹرک
 ء چکاس ماں ۱۹۷۲ء ء سرجم گرت انت۔ لوگ ء نلکیں جاور ء حالاں دگہ گیشیں
 وانگ ء گیگ ء موہ ندات۔ پمشا استادی ء بے شرفیں (بے شرف من ہمیشا گوشاں
 کہ مے ملک ء اے کار چہ دُرساں گیش بے شرف ء کم لیگ بیت بلے دُگنیاء اند کہ
 ملاں اے چہ کلاں مزن شرف، حرمت ء عزت ء کارے اُشار بیت) کار ء راگچین
 گت ء مرچاں ہم آپسر ء یک بنداتی (پرائمری) اسکولے ء کار مستری ء پُچکانی
 وانینگ ء مشکول ء دزگٹ انت۔

نذیر صوفی ء یک انچیں چاگردے ء اُو یک انچیں دورے ء وتی سرچست گت کہ
 مرے روچاں مے دنگ ء زُژن ء زانت ء کندیل کرار کرار ء مران اتنت۔ ہر
 نیمگ ء ناسر پدی، حرص جو پہ ء دول ء دوپوستی میں سیاست گوں وتی دُرستیں ہنراں
 ذیہہ ء سولیس پسگان ء اچ علم ء زانت ء دور ماں کم علمی ء نابزانتی ء سیاہ ء تہاریں
 گباراں چٹکل دیان ات۔ ورناء چہ بہم ء زانندگی ء اولاک ء دست وت پادان ء
 زبہر بوٹگ ء بے آسریں جہداں گُلاش اتنت۔ کہ چوشیں جاوراں علمی چاگرد چہ گُجا

گواہیت، اگن بدلے بادیت ہم کجا بروت گوں دوئم چار ہہمند گیس سراں نیادے
 بکنت، چار دانک ہیل بکپت ء گیدی ء لوٹ گزراں وت ء را آژناگ ء سرپد
 بکنت۔ ء نیکہ آ چاگرد ء چوشیں جوانیں کتا بجاہ ء ادبی سرکل CIRCLE ء
 بندرے کہ مردم اچوداں چیزے نہ چیزے دست ء آؤرت بکنت۔ بلے نذیر صوفی
 ء وتی کش ء پہناتے ء اے درتیں نزوری ء کمی آن ابیدوتی شوق ء سمند ء رازانت
 ء ہہم ء مانیں ء روژنائیں کشکاں رہوار دیان ء شاعری ء پراہ ء شاہگانیں ڈناں ء
 پہوت کچین گت۔ بلے شاعری کہ وت ونڈ ء بہرانی واستیگ انت۔ رنگ ء ڈوروشانی
 پچار انت۔ شاعری کہ چکاس ء تپاس ء نام انت۔ ایشتی ء ہرگر ہرکنڈگ ء ہرڈک
 چہوتی تپاسوک ء مارشٹانی یک دل سیریں سیراپی یے ء جوزہانی یک مات بندے
 گوازیگ ء نام انت۔ انچو کہ تنگہ اچ کتر اس ء در آگ ء رندوتی جلوہ ء درشان
 کنت یا کہ رودن ء چو پے تہ وتی رنگ ء تالان کنت پہک ہمے حال شاعرے
 بیت۔ آچہ پگر ء خیال ء گورماں، چہ زانت ء مارشت ء بے راہیں گراں ء چو
 وکاب ء اچ رژن ء دیر گندیں نگاہ ء کنڈگ ء وڈاں آدیم وھد یکہ شوہاز ء سیر گکیں
 ڈنان ء مرچگیں ڈکال جنگلیں زند ء لاگریں اولاک ء رند پدل پوگ ء جہداں کہ
 سرگردان تہ دیر اچ اُمیت ء مجاں آ دست کٹ ء سوب ء منزلاں چمچار بیت ء نام ء
 توارے چو بام ء استال ء روژنائی ء ہر کنڈ ء کش ء وتی برمش ء تالان کنناں ء
 روت۔ صوتی اے پڑ ء ہنگہ نوک انت بلے وتی یوہ ء چو چندن ء بے دروریں گالانی
 رنگ ء ہر کنڈ ء گور آ تار دیان انت۔ من سدکاں ء پہ لکھی ء گولشاں کہ آ روج ڈور
 نہ انت۔ کہ اے ورناء نام ء توار چہ وتی دمگ ء حد ء سیراں ڈن تن تیوگیں بلوچ

راج و دنگ و چار حد اں رو ت و سر بیت -

نذیر صوفی بند و غزل و شاعرے انت بلے ایشی و متبل ایش نہ انت کہ چہ شاعری
و اندگ بہراں نابلد انت - یا چہ وتی کش و پہنا تاں سر پد نہ انت - یا وتی چا گرد و تہا
سر و زین چست و ایراں چہ بے کمار انت - نا دلگوش انت انہہ! آماں وتی چا گرد و
شپ و روج و درتیس کار پداں چست و ایراں یا ظلم و بیدا داں سئی انت - سر پد
انت و وتی چا گرد و ایرد سنگین و لا چاریں مہلوک و ہر ڈکھ و ویلاں، و تہر درد و دور و
آوار انت - آحانی سر و گونزوکیں تہر درد و وتی سینگ و ماریت - چیا کہ آ نہ ایوک و
تہ چا گرد و بہر ایت، آئی و وت ہم چہ ہے ایرد سنگیں مہلوک و نک و وتی چم پاج
گرتے انت - غریب و بے یگی، گشون، واری و گوں رُژن و دیر گندیں چہماں کہ
گندی تہ نا ایتی و بے باوری و سیائیں گوراگ چو سیائیں شپ و بال کنت و دیر
ماں حیا لانی مات بند و ا میت و لیتین و شپگرو کے تہاری و پند و گمان و مساپر و راہ و
حشوئی کنت - کہ اچ آئی و شائر و مارشت و ڈیو و ستک و گمان و روژنا کیں با مسار
حال و کہ دنت تہ اے و شمس حال و تن وتی اندگ ہمد لیس دو و واہاں سر کنت -

بے توکل مہنت بیلاں کہ دور نہ انت منزل

اے میری و سرداری، یک دورے پر شیت آخر

بلے پہ بدیں جاور و پروشگ و شیواری لوٹیت دپاوری و رپک لوٹیت و جہد و چپا
لوٹیت چیا کہ پہ جاننا وانی و سستی و کار شرنہ بنت دپ و دامی مردم و بن شتیں گور ماں
شہاریت - اے کنکد امی، اے دپ و دامی و گراں جانی و کوہ و لینگ و رندوں
بلکلیں پہ غریباں آسو دگیں بار یکے بیت -

دے دپ ءد امانہ بنت ہر روج غریبانی ملیں پسگ

اے دپ ءد امانی ءستی، بارگیے گونزیت آخر

ظلم ء آسر کہ ظلم انت، آھر راج ء تہا بیت ہرج ملک ء قومے ء مہلوک ء سر ء بیت
یا کہ ہرج دمگ ء نیمگ یے ء بیت۔ آئی ء نام ظلم انت۔ مہلوک ء بزگ کنگ
انت خلق خدا ء عذابیں مردمان ء گیش عذاب کنگ انت۔ گڈاں پر چہ نہ اے
نادو دیں جاو رول گونج کنگ بیت، پر چہ نہ انچیں آ شوپے چست بیت کہ اے نام
ء چہ گیدی ء گار ء گسار بکنت ء صوتی پہ انچیں روچاں دلما نگ انت ء گوئشیت۔

ے بات چست آ شوپے انچیں ادا

مہ گواہات پہ نام ء اے ظلمانی دھر

اے ہے ناروائیں ظلمانی، بے کسائیں ظلم ء زیاستی ہانی آسر انت کہ اء ہر کس
وتی درداں گرفتار انت۔ چار نیمگ ء پریات چست انت۔ یک نیمگے ظلم ء بیداد
انت، دومی کش ء گوشن ء غریبی انت۔ واری ء عذابیاں تیوگیں راجے چہ جان ء
زگت ء برتگ، ہر کس ء بچار چہ نا ذراہاں نادراہ تر انت۔ صوتی گوئشیت چوشیں
حالت ء اء کئی کئی درد مارگ بیت۔ من پہ چنت ء بگریواں، چنت ء رازانت ء
سرپدی بدیاں کہ شے اے درد چہ گجا کا بیت، اے نادراہی ء سوب چے انت۔
نوں ادا شاعروتی مارشتاں پہ چہ پیم جوانیں وڑے ء درشان کنت۔ راج ء نا
سرپدی ء کم زانتی، ء بے علمی ء گوں نادراہی ء او بیماری ء ہم دروریں شہین ء چوں پہ
زیبائی ء دیما کاریت کہ

۔ کئی درداں ہماراں من، کئی داستہ بگرواں من

منی ناڈراہ نہ انت یکے، درہیں راجوں کہ بیمار انت

اے درد، اے دوراے ڈکھ پہوت ء شریدارے ہم اوٹ انت، بلے ہما کہ پہ دل ء
بتک آہانی غمانی شریدار بیت۔ ہما کہ آہان ء تن آپرے ء منز لے ء بیاریت ء
سر بکت۔ چوشیں دردوارے کہ پہ وتی مطلب ء دردواری بکت۔ یا کہ پہ وتی
سیت ء نپ ء کماشی ء رھشونی ء اگدہ ء بزوریت۔ آدرکار نہ انت۔ چیا کہ صوتی
اے حمر ء جوانی ء سئی ء سر پد انت کہ چوشیں رھشون راج ء را پہ منز لے ء سر کنگ ء
بدل ء ماں ہما گورماں دؤر دنت کہ پد ء ہج پیم ء وت ء رادرکت مکت۔ ہمیشا آ
چوشیں حالتانی پیش بندی ء کنت ء گوشتیت۔

۔ نہ لوٹاں ماسروک پوشیں، زرے زیر آپ بکت مارا

ہما انت مے سروک راج ء کہ درداں مے شریدار انت

ماتیں گلزمین ء دردانی تہا بزگیں ء گاریں وتی مہلوک ء سر ء چوکوہ ء پڑشتگیں ڈکھ ء
ویلانی نیام ء ہم صوتی ء بے تاہریں دل ء پادا تکلگیں مارشتانی تہا یک دگہ دردے
برے برے چوتجار ء زودیت ء جوزہانی بادگیر ء وتی انتریں بوہاں انچوتالان کنت
کہ شاعر پہ دمان یے ء اچ وتی کش ء کراں بے سماہا بوہ ء پلو ء گین کشان ء پہ دلماگی
رہادگ بیت کہ آرز ء اے ساہت ء ستک انت، یقین ء باور انت کہ اے بو ء کہ
جہانے پہ سر ء زرتگ، دردانگیں مہونگ ء مہرانی مہلبانی وش بوہ انت۔ مرچی کہ منی
ویرندانیں کفن ء مہرانی مسکیں بوہے تالان انت، اے الم ء ہما دنانی بانک انت۔
ہے سوج ء چوتی زہیر واریں دل ء کنت ء پد ء وت پسوے دنت کہ

جہاں وش زید و بوجہ انت انترانی

من زاناں دوست منی اتلگ مروپتی

اہو! دوست اتلگ، دردانگ اتلگ مہرانی کو چکے بہارے پاد اتلگ، صوتی و دل
ع چاڑاں ہارنگ، آپہ وتی مہگونگ ع نیاد و مجلساں نیاز بند انت۔ آرا گے بہر
بوتگ۔ بلے صوتی ع اے گلی، اے ہدوناک کی ایوک ع پہ وت انت۔ آوتی مہلنج ع
ایوکیں ع پھیانیں مجلساں دلمانگ انت۔ آرا وتی دوستدار ع پلتیں بالاد و اندام
پوش شات نہ بیت کہ پہ ہر کس ع ندر گے جوڑ بیت۔ آپہ مہگونگ ع نیاداں چو ہوائی
نیت کہ ہمک مردم ع توار پر بخت، سلاح بخت کہ ملقا اتلگ بیات کہ پہ وش اتلی
ع رواں۔ صوتی ع مرادانی بانک بس ہوائی ع واہگانی بانک انت۔ نمائش ع پیشد اشتی
ٹیکسی یے نہ انت۔ بلے چوش ہم نہ کہ مرچی باندا تیں عاشقاں دوستدار ع راجلوہ ع
دروشانی گڈی حدان رسیہ مہرانی خدانائیتگ۔ پہ مہگونگ ع ہر مجاز و تی تام برتگ
، نام برتگ کیگد وتی عاشق ع دپی مزو اکیے ہم مہ زانت کمارے مکنت۔ بلے عاشق
پہ بلاہانی زورنگ ع ہر دم تیار اوشتا تگ۔ اے گوں صوتی ع نیت۔ چیا کہ صوتی ع را
وتی بالاد و حیال ہم گوزا، نت، شرپ ع عزت ہم چارگی انت۔ اگن مہرنگ مجاز انت
گڈازاناں آ ایشی ع نزانت کہ اے صوتی انت، اے نذیر انت، چو کہ غالب
گوشیت؛

وہ اپنی ٹونہ چھوڑیں گے، ہم اپنی وضع کیوں بدلیں

سبک سربن کے کیا پوچھیں کہ ہم سے سرگراں کیوں ہو

بلوچ کشیت ”ملکوت ساہ ع نہ بکشیت کس وتی ننگ ع نکشیت“ مہلنج ع مجازانی

زورگوش انت بلے پہ تام۔ آمہر کہ تام ء ببارت، چہ مردی ء کٹ ء سنج ء ببارت،
سک گران انت، نذیر شائرے ایت، مارشت ئے داریت، پوت ء گرانیں ہند
نامے داریت ہے گیاں آدیما کاریت ء گوشت۔

مرچگیں عاشق چوکہ جنجال انت

من نہ جوشیناں چووتی ننگ ء

جاگہ جاگے نذیر صوفی، ہم بشر بیدار ء پیم ء سک کسانیں بحرانی تہاباز گوں جلو ناکیں
رنگ یے ء لہزاں گوں زیبائی ء کمائیت ء گوں حیاں ء زہبہ داریں رنگاں ہے ڈول ء
پھر اش کنت کہ شعر ء ہر بند دل ء ایرینداں بنت۔ لہز چہ شیر کنی ء پھر زیرئی
لذتاں چکار بنت کہ منی گمان ء حیاں ء اے رنگیں نزکی پہ سما یا کہ پہ بے سمائی ء بلے
یک رنگیں اثر زورگ ایت کہ ہر نوکیں شاعر چہ وتی چاگرد ء اوچہ وت ء کماش
تریں (Senior) شاعر ء گجام نہ گجام ڈول ئے ء رنگ زوریت کہ اے رنگیں
کیگان یارند گیری حرا میں کارے ء عیب سے نہ انت۔ بلکیں ہرچ شری یے ء جوانی
یے ء چہ پاندگ چست کنگ یک جوانیں گپتے ایت۔ ادا من نذیر صوفی ء بشر بیدار
ء دو شعر دیم پہ دیم کناں ء پہ درور ء پیشد ارالں۔ بشر گوشت

وہدے صبا بیگاہ بیت

دل مولماں بیگواہ بیت

صوفی ہے بحر ء ہے سر حال ء او ہے تہر ء تہاوتی حیا لاں چوش کمائیت۔

وہدے صبا ساچان بیت

دل گوں تہی یا تان بیت

بلوچی ء بتلے ایت کہ ”زند غریب پہ واری ء مرگِ غریب پہ گاری“ گوہگ ء متبل ء
 مراد ایش انت کہ مرگ بیت یا کہ زند، ہے پیم ء شپ بیت کہ روح پہ غریب ء ہر
 میگ ء سیاہ ء تہاری انت۔ درد انت، گون ء عذابی انت، شپ چوں کو زنت ء
 روح چوں بیگاہ بنت۔ اے رنگین چا گرد ء شاعر چہ پیم تاثیر گپت کنت، چوں پہ قرار
 ندیت۔ مارستانی زبریں چابکاں رُژنیں بت ء کوئیں دل بند ء سر ء کہ ماریت تہ زرد
 ء جہان ء تورستانی سوچا کی ء بزیگیں دل کپ ء دو کپ بیت۔ تہ جبین ء تہہ ء شاعر
 چوصونی ء باہند کنت۔

۔ روح گوزنت گون مصیبت، پہ عذابی شپ منی

بزیگیں راج ء غماں کت، اے دل ء را کپ منی

زندگانی یک انچیں وشی یے کہ مردم گوں وتی زند ء ہر دکش ء ایشی ء لوٹوک بیت۔
 بلے زند ء سر پد سک کم بنت ء زند ء سر پد یوگ در حق ء ایشی ء مستریں منزل انت۔
 زند ء سر پد یوگ ء پہ المی انت کہ مردم زند ء جہلا نکلیانی تہا ایر بکپیت۔ وت ء را
 بشموشیت۔ چہ وتی زات ء کٹ ء ستیاں وت ء راجتا ء یک کر بکنت۔ چہ وتی کش ء
 پہنات ء مروزی جو پہ جہماہ ء لوٹاں زرد ء واہگاں کٹ گیر بکنت تہ ایشی ء شوہاز ء
 کڈاں بلکیں تن حدیے ء سوب مند بیت ء پہ انچیں ساہتاں اُردو ء نامداریں شاعر
 علامہ اقبال ء گوہنگ ات۔

۔ اپنے من میں ڈوب کر پا جا سراغ زندگی

تو اگر میرا نہیں بنتا نہ بن اپنا تو بن

زندگانی یک زندگیں سر ء پُرے ء نام انت۔ ایشی ء تہا اوشت ء گنجائش ہیج نیست۔

اے جو زحانی بے گوازیں زرے ایت۔ بلے ایسی تہے اوژناگ ہما و حد و ہوش
 زیبا بیت اگن مردم وتی ژندیں واہ گانی بوجیک ء پو شیواریں ناخدا یے ء کباراں
 بداریت تنگہ اچ طوفانیں زند ء مستیں چولاں رکینت بکنت۔ صوتی ہم زند ء سر پہ
 بوگ لوہیت۔ تنگہ اچائی ء حقیقت ء سئی ء زانکار بیت ء پہ اے مقصد ء شوہازگ
 آج رنگ ء چک ء پد نبیت۔ بلہ کہ استیں دور ء زورا کیں چا کر ء میر آئی ء دیم
 یشت انت، آپوشیں چا کران ء نہرداں ء گوہیت۔

۔ من وتی زند ء شوہاز ء پد نہ کنزاں ہجمری

آئی ء بلہ من ء شہ ء موت ء چا کر تنگ

شن آپی ء ہلا ہوش، گون ء ساہارا نچیں ہلا ہوش ء تلو سگ انت کہ ایشانی درو
 جنگیں ء بارو ء بلوچ ء گوشتہ کہ ”گون ء گوں مزار ء میڑینگ“ و حد یکہ شد یگیں
 لاپ ء ولجہ گوں مزار ء مرگ ء چک ء پد نبیت تہ شن ء ہلا ہوش کہ چہ گون ء ساہار
 ء دہ سری کیش بیت۔ آئی ء کیاس ء یک تنگے گرت کنت ء منی پلین وطن ء آپ ء
 عذابی چہ زندمانی ء درتیں عذاباں مستر ء دیما تر انت۔ مئے مکہیں مات ء بانکیں
 گہار پہ ترنے آپ ء میلانی میل ء پند ء سرگردان بنت تہ گجا چہ کانگے ء یا کہ اچ
 جگے ء ترنے دو ترنپ اش دست کپیت۔ گیدی ء ہرکش ء پہنات ء عالم گوں زند
 درتیں آسراتیاں سر پرزانت۔ بلے بیوسیں بلوچ ء را پہ ترنے آپ ء لونگ ء ہم
 تیرانی آماج ء گواچی کنگ بیت۔ جیونی بیت کہ پلین ڈبھ ء کجام ہند ء دمگ، پہ
 ترنے آپ ء اوزند ء اند کہ آسراتیاں چکے ازگل ء یاسمین تیرانی دیماں یوتنگ
 انت۔ چوشیں جاوراں کہ شاعر گندیت گڈاں چہ پیم ء چپ موت کنت۔ ہر ظلم ء

بیدادِ سرءِ شاعرِ دل ہون شنزیت، آپریات کنت، وحدہ یزیدان ءِ گوانک
جنت کہ اے ڈیھ منی انت، منی ڈیھ ءِ پمن کر بلا جو ڈکن ات کہ باندہ پہ ہما گران
ہیت۔

۔ گوار انت انت تیر چو اور ءِ پما پہ ترنے آپ ءِ
ہنکین وتی نون جنءِ پما چو کر بلا انت

ظلم وتی ڈیہ ءِ ہیت یا کہ اچ وتی سیم سراں ڈن لبنان، فلسطین، لیبیا یا کہ گیدی ءِ دگہ
گجام زمین نکے ءِ ہیت آ ظلم انت۔ ہر ظلم ءِ سرءِ توار چست کنگ ہمک ہوشمندین
ءِ سر پدیں مردم ءِ سرءِ حق انت۔ ظلم ءِ را ظلم کُشگ بنیادم گری ءِ مستریں نام ءِ شرف
انت۔ صوتی شاعرے ایت بھر دردین ءِ ماروکیں دل یے ءِ ولجہ انت۔ ظلم ءِ
پاشت ءِ توار چست کنگ آئی ءِ ایمان انت۔ آیوک ءِ جیونی ءِ آواران ءِ ویل ءِ
واقعاتانی سرءِ سوتان پر نہ بندیت بلکیں انچو کہ نصیر کشیت

۔ کپین گوں ہر گجا گندیں کپو کے
کنین ءِ چست وت ءِ گوں برزچہ حا کاں

بیرگ ءِ ہے رنگ ءِ لبنان ءِ فلسطین ءِ شہرانی سرءِ تیر کاری ءِ بمب گواریاں صوتی ءِ
دیدگ جو ینگیں ارس شلنت۔ دلے درد کنت زردے پاهار کاریت دستی نہ رست،
بلے نپتیں قلم کہ آئی ءِ وتی دست ءِ انت۔ پہ کہتگیں دل ءِ دردانی درشانی ءِ کاری
بندیت چہال کنت ءِ کشیت۔

۔ شل انت ارس چمانی، دارگ نہ بنت
تہاہ انت مے دیم ءِ، آ لبنان ءِ شہر

زندسک گوں تیزی ء تچان انت۔ امروز ء پاد ء گامانی شہار باز پہ کشادی ء دن
کنزان انت۔ اگل ء زانت ء واھندیس قوم ء راج مزن پہ تِکائی ء ہمائی کمار
گوں گاماں ایر کنان دیم پما منزل ء وتی زانت ء اولاک ء ہکلان ء روان انت۔
چیا کہ اے پست ء یکمی کرن انت۔ ایوک ء یک صد سالیں کرن یے لینگ ء گر
نہ انت۔ کالمیں ہزار سال ء یک باریگے پُشت ء پُشت کپتہ۔ دُنیاہ شتہ ماہ ہم
یوتہ، پور ء سہیل ءے گوں درپشوکیں استالاں وتی لگتانی چیر ء اورتہ۔ جمے گوں مرنا
ء مشتری ء سک انت۔ کمپیوٹر ء انٹرنیٹانی دُنیاہے رنگ ء نر آ ورتگ ء یکجا گتہ کہ
زینجاہ ء لوگ ء پیشدرا نگہ مستر انت۔ بلے چا کر ء گوہرام ء اوبادگ ہما اھد ء
ناسر پدیں بلوچ مرچی ہم پہ مال ء دلوتانی شوانگی ء اوست ء اُمیت ء نشتہ، آئی ء
حیالانی شہار مرچی ہم گواش ء دیم ء رنگ ء رُومت وگلا ثانی وش یو وہ ء چپ ء
چا گرد ء چکریت۔ اے آئی ء نازانتی انت، اچ علم ء زانت ء گنج ء دوری ء ز بہری ء
آسر انت۔ صوتی راج ء ہے ناسر پدی ء گندیت۔ آئی ء بزگی ء ہے تجاریں دور
ء وتی ٹیکمیں ڈوبر ء ماریت۔ دل ءے خون شنزیت، گوں وت ء جیر دان انت کہ:

نہ نازانتی ء اے داداں یال کن دل ء نذیر

دُنیا سر انت نول ماہ ء، مے شوانگی نروت

”مگناھاں گور کنت، دہمئی آہو ء گڈگی انت۔“ ”چیا کہ ساد چہ باریگیں جاہ ء
سدیت کہ آئی وارث ء چاروک کس نیست۔ مرچکیں اھد ء ساد ء باریگی لبنان
انت لبیا انت، کشمیر ء فلسطین انت یا بے وارث ء بے واجہیں بلوچ انت۔ بلے
لنڈ ء لاڈ ء کئے بگو شیت۔ ہرچی کہ دلے بلوٹیت کنت، کئے انت کہ دیمئی در کتیت“

پُشتِ بَرِ اِنْت - میرے ہنک اِنْت، ہنچ کچے پر نیست۔ تنی کشارء چہیت، منی
 ڈگاراں آدرہ کنت بلے کُش ء دیئے پر نیست۔ پرچہ اے شدتیں جہود اِنْت۔
 تیوگیں دُنیا ء غت پُشتی نئی ولجہ امریکہ ء لاڈکیں عزرائیل اِنْت۔ کہ برے عراق ء
 جنت گوں توپ ء بمباں، برے لیبیا ء مصر ء بیہار دنت، بزگیں لبنانی ء بے وار شیں
 فلسطینی واگو شے آئی ء دُرگوشیں غلام اِنْت۔ ہر رنگے کہ دلی لوٹیت گوں آہاں
 کنت۔ بلے انگہ نام ء گرگی جرم اِنْت۔ درحق ء اے وت ماں وت ء ناتپاکی ء
 وروکیں ریش اِنْت کہ تیوگیں عرب پہ اے جاوے اتکہ سر بوتگ اِنْت۔ ناتپاکی ء
 ناٹھی پہ شاعر ء ہر پھمدگیں سر ء راسکائی گنت اِنْت۔ چیا کہ آ اچھی ء درستیں
 تاواناں زانتکار ء سر پد اِنْت۔ صوتی ایشی ء ہر رنگیں تاواناں وتی چاگرد ء ہمک
 یروچی جاوراں چم وت گندیت ء دومی نیمگ ء دراجیں امروز ء دلبد ء سر ء جہودانی
 رُوک گرتگیں آس ء برانز ء گرمی ء وتی جبین ء ہم ماریت۔ آ گندیت، زانت ء
 سر پد اِنْت کہ:

جہان ء شدت ء پیشکار یہود اِنْت

بلے بمبانی دیم ء لیبیا اِنْت

اُہو! تہ ماگپ ء اُتاں ناتپاکی ء ناٹھی ء اے گندگیں ہوپ ہما وهد ء پاد کئیت
 وهد یکہ مردم وت ء راج دومی ء شر تر، سنگین تر ء جواتر لکیت، جوپہ، حرص ء تماہ ء
 لالچ ء گندگیں بُوہ چہ مئے بدناں جہہ جنت۔ دومی ء رائے وتی مٹ کناں ء نیکہ
 درور لیکھاں۔ قوم ء راج وهدے ائے جاوے کائنت تہ چو سستکیں تیبھ ء دانگاں
 شنگ ء تالان ء یک یک بنت کہ ہر کس جت ء تاوان اِش دات کنت۔ نذیر وتی

کش و کر و راج و نکاں کہ گوں چو شمس جاوراں دُ چاری و گندیت تہ وتی بز گیسر
مہلو تک و پنت و سوج کنت کہ :-

ذات و نک و بولکاں تووت، وت و را بہر کن

شر تراں من، آہراب انت، اے ہیال و تو بوج

نذیر صوتی و زبان سک و ش، شیر کن و سادہ انت، لہزانی گچین و آئی و وتی یک پنا
جتائیں رہبند و استادی ایت۔ آہر شبن و دروشم و چہ وتی چا گرد و زوریت۔ ہے و

سؤب انت کہ آئی و شاعری و زند و ہر تک و پہنات و ہمک مردم پہ جوانی و سر پد پل
بیت، چو دستو تک و تہا موردانگانی و ژ و کسد گونگین لہزانی کماگ و آ یک کمالے
داریت، آ وتی چا گرد و ہمک روچی میں بتل و گا لواراں باز گوں جوانیں رنگے و آ

کار بندیت و وتی وانوکاں و سر پد کنت۔ آئی و جہل و اے چاریں بنداں ماپہ درور
دیم و آ ورت کناں۔ چیا کہ صوتی سر پد انت و زانت کہ ظلم ہرچ پیم کہ دراج کش

بیت و ظلم ہرچ کہ اگن تیار و گروناک بیت بلے آ سر کہ یک نہ یک روچے آ دیم پہ
شکون کپیت۔ ظلم و قصہ ہچمر دراج نیت۔ اے بابت و پنجاب و اوسی کین و آ

راجدو تیں شاعر حبیب جالب چے شر کشنگ ات۔

ظلم پھر ظلم ہے بڑھتا ہے تو مٹ جاتا ہے

خون پھر خون ہے، ٹپکے گا تو جم جاتا ہے

و ہے بار و نذیر صوتی چے کشیت:

تو بئش کہ ہلا کوئے، گلاستگ تی حبر بدوچ

بھیم و تی نہ لرزنت نوں، مے جگر بدوچ!

کشتگ تو ”جو“ وھدے گندیم تئی نروت پات ء

لوپ أنت نون گور ء تنیگ ء جند ء تئی خنر بدر وچ

مہر ء سارتیں ساچان چہ امروز ء ہرج ساھگ ء ساچان ء و شتر ء دیدیا تر انت۔ اگن
اے ہنویس مہر مکیں مات ء بہشت کوشیں سریگ ء سارتیں ساھگ بیت یا کہ
پلتیں وطن ء مسک گواریں سارتیں سمین، کسد گواریں نودانی بیت۔ ایشی ء وتی یک
وشی ایت دل مدام ایشانی لوٹوک بیت۔ یک وشچالیں، ایمنیں چا گردے ء آ جوئیں
پلیں ڈیہہ یے ء پُنگ وھد ء ز مانگ ء نلیگ ء نہ و شیں تاڑ ء تیلانکانی ترندیں تبد ء
لیواراں ہم حساب ء نیاریت کہ آئی ء سر ء وطن ء مہرانی حمبر سائیل ء ساچان بنت۔
آہا آ جوئیں چا گرد ء تہا پہ پہرے سر ء چند نیت ء کشیت۔

۔ من ء تبد ء لیوار ء نیست پرواہ

سر ء دائم منی ساچان توے

صوفی ایوکا ء ہیر درو شمیں کا ڈانی، مہتوسیں مہکونانی عشق ء شاعرے نہ انت۔ ء نیکہ
آئی ء شاعری کیکدانی قد ء بالاد، آہانی و شیں کبگی رواج ولڈگاں ساڑاھگ انت
بلکیں صوفی ء شازی رُدم زوریت اچ وتی پلتیں وطن ء و شیں زید اوندارگاں گوں،
ماتیں گلزمین ء بہشت گونگیں ہنویس بہار ء وش نمائیں گل ء پکانی دلبودیں لڈگاں
چہ، آوتی مسکیں وطن ء زرد ء مرادانی آدینک ء اچ ہرج ڈکھ ء وکیل، ڈولے ء گوں
آ جوئیں چا گردے ء گندک لوٹیت۔ کہ ہمیشی ء گوں آئی ء نام ء توار ء پچار بندوک
انت۔ نذیر زروک انت ہے روچانی، آواھگدار انت ہے ساھت ء پاسانی، آوتی
ہے دلکش ء ہے واھگ ء اوارمان ء گوں اے رنگیں گالاں درشان کنت۔

وہد یکہ بیت و شیں بہار مشکل دراہ آسان بنت
 تی نگز میں بیت انت بہشت پورا دل ۽ ارمان بنت
 من پہ ہے روچاں زراں آجو ہے ماتیں وطن
 دُنیا گڈاں زانت انت من ۽ بیت انت منی نام ۽ وزن

گیدی ۽ ہرکش ۽ پہنات ۽ ہر گجا کہ نہ و شیں ۽ دل دوریں حالے کہ پاد کثیت۔ نذر
 ۽ گوشاں کثیت تہ نذیر ۽ آئی ۽ وڑیں ہر بہمند گیس ۽ سر پدیں مردم ۽ نہ تہنا تورینت
 بلیکیں آنچو ماریت کہ گشے اے تاوان آئی ۽ وتی جند ۽ تاوان انت۔ اندوستان ۽
 ساگی میں سر وزیر بانک اندر گاندھی کہ مردم دوستی ۽ بنیادم گری ۽ یک محکمیں کلات
 ۽ ات۔ وت واجہی ۽ ایمنی ۽ منو گریں سرے ات۔ وہد یکہ اچ وتی جند ۽ ملک ۽
 مردمانی دست ۽ گشگ یوت تہ اے بدیں حال ۽ نذیر ۽ راسک تورینت ۽ پہ چوشیں
 نبوتگیں کار ۽ حال ۽ اُشکنگ ۽ آئی ۽ دل منگ ۽ تیار نہ ات ۽ نیکہ باورے یوت پمیشا
 گشتی کہ:

۽ حالیں بدیں دات اش من ۽ = چست بو دل ۽ یک دریگے

حال ہم بدیں راست ات بلے = دل منگ ۽ رازی نہ ات

چوں یوت کنت، گپ انت گئے = چکاں وتی مات ۽ راگشت؟

نذیر مردم ۽ را بنیادم گری ۽ ہما بزر تریں تبک ۽ ہنداں گندگ لوٹیت۔ ہما کہ
 انسانیت ۽ معراج انت۔ بنیادم اشرف المخلوقات گشگ بیت۔ چیا کہ آئی ۽
 مہذب کہ بنیادم گری ۽ مہذب انت، مردم درس بلہ کہ آ گجام ہند ۽ مگ ۽ یا کہ
 ملک ۽ وطن عجبہ مند بیت پہ منب ۽ یکیں انسان انت۔ آئی ۽ تہا فرق ۽ تپاوت با

جہلی ءُ بُرزی نیست۔ نذیر بنیادم ءُ را پہ تبک یا کہ ڈل ءُ ٹولیا نی تہا بہر بکنت آئی ءُ
 مہذب نہ انت۔ آئی ءُ دین ءُ مہذب بس بنیادم گری انت۔ آئی ءُ لوٹ ءُ مراد
 انسان ءُ حرمت و آرزشت انت۔ ہے سؤب انت کہ آشتہ کبچ ءُ بلے دہلی ءُ عراق ءُ
 یا کہ لیبیا ءُ لبنان ءُ، لاہوس ءُ کمبوڈیا یا کہ دُنیا ءُ کہ گجام کش ءُ کرے ءُ بنیادم گری ر
 اکہ تاوانے ءُ نقصے رسیت یا کہ پہ اے مقصد ءُ گجام بدین ءُ ہر اینس گامے چست
 بیت یا کارے دست ءُ گرگ بیت آپت نہ بیت۔ دے لے کدیت ءُ واہگے ٹہنی بنت
 گڈاں وتی ناؤشی ءُ درشان کنت۔

۔ اہو کہ نیاں من ہندی یے۔ ڈبھ انت بلوچستان منی

پہ مہذب ءُ انسانے آں۔ انگت بلے، انگت بلے

تورات تی مرگ ءُ ہبر

اے نذیر صوفی ءُ شاعری ءُ سرجمیں رنگ نہ انت ءُ نیکہ من آرا گلاہگ لوٹاں، بلکیں
 ایش آئی ءُ دلی جوزہانی ءُ مارستانی یک کسانکیں گونا پے ات۔ نذیر ءُ شاعری چون
 انت، آئی ءُ مارستانی شہار ءُ گوانز چکہ دراج ءُ جہل انت، آئی ءُ شاعری ءُ رنگ ءُ
 گونا پے ات۔ پہ اے کپانی سر پد یوگ ءُ نذیر سرجم ءُ وانگ لوٹیت، چارگ ءُ
 تپاسگ لوٹیت، پہ آئی ءُ سر پد یوگ ءُ آئی ءُ شعرانی اولی دیوان ”زنداپ“ ءُ نام ءُ
 شمنے دست ءُ انت۔ شمنے دیم ءُ انت۔ مروچی آئی ءُ شاعری ءُ بلکیں کسان کسانیں
 نزوری یے دیم ءُ بیت۔ بلے اے بندات انت مرچگیں جاورانی پد گوانک ءُ نذیر ءُ
 باندا ءُ آدینک ءُ بچارت۔

نذیر مے لہز انک ءُ شاری ءُ باندا ءُ یک روژنائیں ءُ درپشنا کیں استالے

ایت۔ آئے آؤ کیس رو چانی ء ایتانی یک محکمیں کاتے جوڑو ت کنت۔ "کشار ء
 دو تا کوئی ء بچار، وت بچارگ بیت"۔ نذیر ء رژن، نذیر ء مارشت ء نذیر ء شیری
 ڈکشن Diction ء کہ من گنداں تہ من جز ماں کہ آئی ء باندا ت سک روژنا
 انت۔ چیا کہ نذیر ء شاعری پہ وتی راج ء انت، پہ بڑگیں مہلو تک ء انت۔ چیا کہ
 آوت ہم چہ ہے ایر دستگیس تک ء انت۔ آئی ء پگری مارشت ء کرینی
 وتی Creativity درس پہ ہے تک ء انت۔ نذیر ء بوان ات، بہ تپاس ات ء
 بچارت کہ نذیر چہ شما انت ء نذیر پہ شما انت۔

یوسف گجکی
 برے کہور۔ کچ

سپت

اُمیت واراں منی دُواہاں اُسر بیت
 پچن ربی تئی نیکیں نذر بیت
 بدیں رکزداراں چہ رَکینے من ء تو!
 تئی زوراکی ءِ دائم ہتر بیت
 بدے تورے وتی تو، اے دل ءِ را
 اگن ناں اے تئی راہ ءِ رگسر بیت
 بلوئیت پہ وت ءِ ، وت کئے پکیری
 منی ڈولیں دِکہ کئے را جگر بیت
 پدار تو دامن ءِ صوتی خُدا ءِ
 پہ پُروش ءِ تئی ہزار رنگیں ہنر بیت

ردے وارت ء و تارا من زیاں کت
 سرء سودا گوں جوریں دژ مناں کت
 مباتاں کہ گلیں ڈیھوں بباد دات
 سرء را ساہگی میں بے نواں کت
 نہ بوت باور کس ء را اے منی حال
 گوں ہر کس من وتی کسھ بیاں کت
 مروچی اے منی حال انت کہ دُنیا
 کشیت پرچا وتارا تو نشاں کت
 وتی درد ء دل ء سوک ء پد ء من
 دل ء حالت کتاب ء کاگداں کت
 چیا دُنیا میاری کت اکس من
 دل ء سہڑینگ ء شرے کشاں کت
 نہ بوت کارے دگہ دست ء نذیر مے
 وتی حال ء چہ سرپد اے جہاں کت

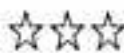

O

دل ۽ پنہاں من ۽ چو در پہ در گت
 جوانی من گوں ایشک ۽ سر پہ سر گت
 منی دز بندی یے کار ۽ نیتک أنت
 ہزار رنگ ۽ دل ۽ گوں من ہنر گت
 پشومان ۽ وتی کاراں چیا گل!
 کہ بے موت ۽ من ۽ گور ۽ تو سر گت
 تئی مہر ۽ سر ۽ من پہر بستگ
 نہ زاناں کئے ترا مرچاں نزر گت
 بدیس دژمن تئی بڈ ۽ نہ کیت أنت
 وت ۽ صوتی تو اے ملک ۽ چہ در گت

O

من واہگ ۽ راہ ۽ پھوں درد نہ بیت آخر
 بے درد ۽ گم ۽ جُہد ۽ چوں سوب رسیت آخر
 پادا اُوگہیں ورنہ کارے تو بکن زند ۽
 اے زند نہ بیت پادار، اے روت ۽ گلازیت آخر
 دپ ۽ دام نہ بنت ہر روج گریانی یلیں پُنگ
 اے دپ ۽ دامی ۽ سُستی باریگے گلازیت آخر
 بے توکل مَب ات بیلاں کہ دُور نہ انت منزل
 اے میری ۽ سرداری، یک دورے پُرشیت آخر
 گالاں تو بگش صوتی راج ۽ را بکن آگاہ!
 ”دنانے کہ چنڈیت“ آ یک روچے کپیت آخر

O

دل ۽ اے درد ۽ دوراں سکت من ۽ بے وار گنگ مرچاں
 جگر بُریں گماں ہم مئے سرء انزار گنگ مرچاں
 گنگ یار ۽ گماں بے گم من ۽ بیلاں فہماز ۽ چہ
 گل ۽ تویپ ۽ ساڑا، من وتی روزگار گنگ مرچاں
 زہیر ۽ تراگون نیل انت مس لوگ ۽ ننگ ۽ بیلاں
 چہ زند ۽ ٹرنڈیں اندوہاں من ۽ بیزار گنگ مرچاں
 نہ لکیت چوں من ۽ کارچے دل ۽ بنداں بگش باریں
 کہ گیرے تو منی زند ۽ وتی دوستدار گنگ مرچاں
 دل ۽ تاکچہ سچ انت دائم منی تنی دوستی ۽ واست ۽
 وت ۽ تو ہر کسی مہر ۽ چیا چمدار گنگ مرچاں
 مہو بیزار چو صوتی پڑے پلئیں جہاہاں تو
 کہ لال ۽ واہگ ۽ اشک ۽ ترانامدار گنگ مرچاں

O

پلانی سارتمیں ساہگ، ہرام ءِ اے زمانہ
 کنت انت زبہرچہ واب ءِ، آسگیں آشکان ءِ
 پہ جلوہ ءِ مروچاں ہو کہ جہان انت جنت
 تو کہ نیائے دلبر، آسے کپات گلان ءِ
 ہرچی گنگ تو گوں من، بلئے یکبرے بیا تو
 کارچے نہ لکتیت پرچا، گئے دریت زبان ءِ
 مرچاں تو بے نیازے، نیاد ءِ منیگ ءِ نیائے
 ترایات چے نہ بنت انت، آگوستگیں زمانہ
 بنامی ءِ وتیگ ءِ ناز انت من ءِ اوصوتی!
 پہ تنگہ ءِ اے گوناپ، نامدار بے جہان ءِ

و ش آتنت مجلس آ کسانی سال ء
 ”دل مروچ کچنگ تراگ ء لال ء“
 چون آنت آ روج اے مکن بخت ء
 سڈ من ء نیست ات هج وتی حال ء
 بُریتگ ات ایشک ء هوش منی آنچو
 کہ کڈاوت آنت مے نماز سال ء
 بس همنچو بوت کہ نہ شت ایمان
 گریتگ ات مرگاں پمن ء بال ء
 پہ دماں شہ ء پھوں بہاں ساسکار
 کہ نیاں متوک ماسگت ء پال ء
 دلبر ء نیاد ء دل منی بندانت
 من جنان زہیروک دودلے دال اے
 دوست نہ انت صوتی هج تی حیاں ء
 تو کئی واست ء ہنگ ء نال کے ۲

خُدا را مکن دوست پُشیں سِنگدلی
 کہ برباد بیتِ اِنْت منی زندگی
 تئی ماہیں حسن ء من ء کت گنوک
 نوں پرچا تو چارے من ء گراندلی
 نیت اُمبر ء زندگی من اِشک ء بہار
 اگن پُش بداریت تئی زانلی
 تئی چم مسیت ء ، ء دل گوں پتاں
 من پیش ء ندیتگ پُشیں بندگی
 منی دل کہ بے تو نہڈایت کس ء
 پیشا من گوں تو کناں ہمدلی
 وت ء را اوصوئی بکن موم ء نرم
 کہ زورانسری ء نہ بیت. آشکی

گوں من ہج پیم ء نہڈیت بے کراریں دل منی
 آج منی دست ء شنگ باگ ء بہار ء ہن منی
 کئے بدارایت زند ء اُمیت ء منیگ ء چے پدی
 پو پُر شوکیں شیشگ ء پُجڈ پُجڈ یوتگ دل منی
 نابزانتی من گنگ گوں تو محبت بے وپا
 من نہ زانگ کہ نبے تو دوستی ء کاہل منی
 پہ منی مرگ ء مر پچیت لاسیں ارساں کس وتی
 وت شنگ چہ گریوگ ء پر یاتاں گت ء تل منی
 پرتی دید ء ہدوک انت اے نذیر صوتی تی
 وارکن ء روچے بیاء چاراں ترا اوگل منی

ہاتراتی من و تاء بر باد گنگ
توہنگ کئے دگر آباد گنگ

مرچی مہلونک و پدء اے سرزناں
در دعت و پانے دل و مئے پاد گنگ

پہ پھیں زلم و نترساں من کدی
گوں حسین و چو کہ ابن زیاد گنگ

ندر باتاں آشپ و روجانی من
اتگگ و گوں من تو شہدیں نیا دگنگ

بس بکن تئی واہ و پریاتاں نزر
تیوگیں دُنیا چہ پاد گنگ

مدام اے موہی جہم نہ گزاری
 ”مبو چوٹھل پہ چار روچی بہارای“
 چیا نازے وتی رنگ ء سرء تو
 تئی ڈوولیس دکہ اُست انت ہزاراں
 ممکنات ساہتے تاہیر منی دل
 اگن تئی نیمگ ء دستاں شہاراں
 ادء مرچی منی حالت حراب انت
 ترا اود ء کنگ بانور گلاہاراں
 رسیت صبر ء من ء حاصل رسیت انت
 سبَا زند ء کنگ بیگاہ، وداراں
 گل ء سہت ء تئی من گوں نہ کپتاں
 چہ امروز ء مروچی بے میاراں
 اداز کے تئی مہمان انت صوفی
 بیا مہرنگ ترا سہتے بچاراں

زری نوداں سر ء بتگ مروچی
 گل ء پئے دل ء رُتگ مروچی
 جہاں وش زید ء یوہ انت انترا نی
 من زاناں دوست منی اتلگ مروچی
 بہاراں ہم شُما پُلاں بگوارا ت
 زمانہ آگم ء گلاستگ مروچی
 سدکۂ سرگوپ ء دستانی با تاں
 کہ مہلنج ء سرے رتگ مروچی
 میارے بے سریں مروچی دواہاں
 دل ء درمان کش ء نشتگ مروچی
 قمانے پاد میا دیم ء منی تو!
 دلوں دید ء تئی بتگ مروچی
 پہ مرگ ء نوں وتی ارمان نہ کنت انت
 ترا کہ صوتی دیتگ مروچی

وہدے سبسا چان بیت

”دل گوں تی یا تاں بیت“

تی گندُ گے ساہ و بدل

ٹہیں دل و درمان بیت

مال و ہبرچی انت املن

جان تی سرءُ گر بان بیت

زند و مکن جنجال منی

مرگوں دل و ارمان بیت

تو کہ بیئے ہمراہ منی

زند و سپر آساں بیت

سینگ گماں بیت انت سپا

دل دائمی شادان بیت

صوتی دل و آھاں مہ کش

پلتیں جہاں تو پاں بیت

کئے من ء پرینت گوں دل ء جنگ ء
 تئی انارکانی سُہرچکیں رنگ ء
 شکلیں ساہ ء بیت من ء تاوان
 پُو مجن تیراں آزیگیں ونگ ء
 سرگوزاں رُوچے من پُڑے زند ء
 گران کناں مہر ء دوستی ء سنگ ء
 تو بچار مہر ء ساپیں آدینک ء
 چو نہ بیت زاہر کس وتی رنگ ء
 مرچکیں آشک چوکہ جنجال اُنت
 من نہ جوشیناں چو وتی ننگ ء
 نیست تئی شوئیں تالھ ء شری
 تو مجن صوئی دلبر ء زنگ ء

O

تئی چتائی اے دل ء را درد بیت
 روچے سد رند ء تسیت ء سرد بیت
 الہم ء زاناں کہ دوست تئی دُوری ء
 تیوگیں زندوں گمانی ورد بیت
 ہئے کن ء جانی بیا بے تو نباں
 رنگ چو شنیگیں کشار ء زرد بیت
 من وتی ارساں بریچاں کئی گور ء
 اے جہان ء کئے کئی ہمدرد بیت
 بس کن ء صوتی پُشیں گالاں مہ گش
 دُژمنیں دوستاں تئی دلدرد بیت

وطن

وطن زندہ ہے منی ارمان توئے
وطن جان ہے دل ہے ایمان توئے
نیاراں حاتمہ ہے چیزے دگہ من
منی پگر ہے گم ہے یاتاں توئے
من ہے تہد ہے لیوار ہے نیست پرواہ
سر ہے دائم منی ساچان توئے
تمائے تیچ من ہے نیست انت دگہ دوست
منی گنج ہے سر ہے سامان توئے
کدی صوتی پہ شیرے بندگ ہے بیت
کدے ہے مواردیں گالاں توئے

○

منی مہرنگ مکن تو بے وپائی
نہ براہیت ہج ترا گوں من جتائی
مہ پدین کینگے گوں من کہ جانی
تہہ ء مہر ء من زاناں کیت تباہی
وت ء را دستِ وت تو انکراں گت
جنے پرچا نوں زنگ ء تو خُدائی
نہ داراں من گلگ گوں تو پد ء بیا
ترا داراں دل ء نکر تِلائی
نہ کرزاں آ کے دُڑیں دپ ء من
کہ صوتی آ منی دوست ء گلائی

O

نیاہاں من تئی کر ء تئی واہگ من ء کاری
 گندے تو منی دیم ء کئے گوں دژمناں یاری
 نیت زیکیں تئی گئے گئے لکت من ء تیرے
 دل ء چوشیشگ ء پُروشے نزانگ من چد ء ساری
 تئی مپت ء ہد وکاں من گنگ اے زند وتی برباد
 نہ لکے تو من ء دوست ءے کجام انت نوں سرء گاری
 خدایا تو چرے زند ء بکشت انت دریکتیں مارا
 گم ء اندوہ وتی جاہ ء سرء انت ہم گناہ گاری
 پیر مارا چد ء زوت تر نہ لکیت نوں دلوں کیشتر
 کشتے بہتام من ء نیل انت کشتے دوست ء نزانگاری
 مکند اتاں من ء ہجبر کسی دید ء نیاں لانگ
 من ء رنجینگ امروز ء ، ندیتگ نوبت ء باری
 نہ زوراں مٹتاں اش نوں ، نباں بندیک آہانی
 اگن پہ منتی بیاحت پد ء آماہل ء شاری
 ہزار گنج ء گلیم آپس ، ترا دوستے نہ موت صوتی
 دژہیں شہرات سرء زہر انت کئے گوں کئے گلکداری

روج گوزننت گوں مُبیت یہ ازابی شپ منی
 بڑگیں راج ء گماں گت اے دل ء راکپ منی
 من سُچان ء پیلُشاناں اُونی بیلاں چیاہ!
 کہ پرندوشی گنگ آس ء دل بیگ ء جپ منی
 چہ سرء گوستگ منیگ ء من گم ء کتھ گت اُنت
 حج بیلے باورنہ بوت انت اے جہان ء گپ منی
 ساہتے گوں من بکند کہ اے منی بیت انت الاج
 تو مدے دارو ء درمان کہ نروت انت تپ منی
 آدل ء دوست گنگ صوفی من ء راچو ازاب
 چہ گمان آپ انت جگر ء خون شنز اُنت تپ منی
 آدل ء دوست ء گنگ صوفی من ء راچو ازاب
 چہ گماں آپ انت جگر ء خون شنز اُنت تپ منی

زندگوں نیست کیمتے زند ء منی

من مراں پُرس ء منی دارا ننت چیا؟

زند ء مرگ ء حج نہ بیت پمن دگہ

تُر و نگلیں ارساں وتی گوارا ننت چیا؟

زندگوں نیست نندگ ء لوگے من ء

من مراں کبر ء منی سارا ننت چیا؟

من نہ گت پہ دژمن ء دوستاں بدیں

دژمنی انگت من ء چارا ننت چیا؟

داگ ء داگ اِننت دل منی صوتنی گماں

انگت ء تیراں پمن گوارا ننت چیا؟

ہج گونگ ء رزانہ یوت

دوست ء منی و پانہ یوت

ہر جاہ شتال پہ دارو ء

در دودل ء دو انہ یوت

صبر زانت من ء داں قیامت ء

ہجی اگن ادا نہ یوت

یوت انت منی دوست ء و پا

کس گول کس ء دگانہ بوت

در دے نہ وارت نزوری ء

دست ء منی آسانہ یوت

صوفی مکر تیں شاری

ناموں کدی درانہ یوت

دل پُجو بید میگ ءِ دَرہیتِ اِنْتِ دلِ اِے دلِ اِنْتِ منی
انگت ءِ جو ریں بداں گوں، دل لگتہالِ اِنْتِ منی

من نہ زاناں چہ ہتائے من گتگ پہ مردماں
کہ نہ بنت بے یال چمن نام سرگالِ اِنْتِ منی

ملکوت دست ءِ مدار تو، بیا منی ساہ ءِ پگر
چہ کناں زند ءِ چشیں کہ ساہ جنجالِ اِنْتِ منی

نیست من ءِ آرزیز چشیں کہ آ بہ بنت گوں من کمک
حالتاں گپتگ دو دیگی زند بدحالِ اِنْتِ منی

اے منی پلتیں جوانی شت گجا صوتی نذیر
رکندگ ءِ انچو دراہاں اُمبر سد سالِ اِنْتِ منی

بے ترخیں درداں تیگیاں کئے ترخینیت انت نذیر
بے درغ واریں کس ء را کئے ٹھینیت انت نذیر

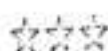
پو گشیت آلم ترا کہ تو گنوک ء بے وتے
کئے تنی کاراں وت ء را ماں اڑینیت انت نذیر
یک جہانے نگ اُتکہ اُچ تنی زند ء پد ء
پہ تنی مرگ ء نوں ارساں کئے شلینیت انت نذیر

گرانی ء کہریں گمانی ، زار کنت انت بیوسا
وٹی نیں واب ء ہمارا پدرھینیت انت نذیر

صوتی ء نام ء درا انت نیکہ ریش ء تری بیے
اے وڑیں چال ء جہان ء وت گڈنیت انت نذیر

بگرانی تو من ء یلدا ت منی ساہ ء بدل
 کئے من ء است انت جہان ء بیوسی دات ات چنگل
 ٹرندی ء گواتے بکشیت پڑیں بالاد ء کپاں
 تنی گماں انچو نزوراں، ساہ منی داگ اٹل
 اے جہاں رکشے دوروچی، کس نہ مانیت انت ادء
 دُرس وتی وحد ء پناہ نبے بے کہ یکیں لم یزل
 گندگ ء کپاں تمیگ ء دیر نہ جلاں نوں ادء
 بس حمچہ تو ودار کن تاکہ بیت انت مئے اجل
 کم نہ بیت پہ شائری سوزمان دل ء بس کن نذیر
 مرگ ء زسری گیش کناں بیت تو اگن بندے گزل!

بکن ہرچی بکش پنن روا انت
 پچے؟ تاگت تنی چما مرء انت
 بجن ہکاں گریبانی مزن لاپ
 اگس دولت تنی درد ء دوا انت
 زمین ء آزمان وهدے شمیگ انت
 گریبانی گڈ ء جاگہ گجا انت
 اُجب دود انت مروچاں اے جہان ء
 وسے ہر کس پداریت ، آخدا انت
 بہ بر تو صوتی ء شہہ ء ڈگار ء
 چیا کہ میر تنی تنگ ء دپ ء انت
 جہان ء شدت ء پیشکار یہود انت
 بلے بمبانی دیما لیبا انت
 مہ بیت پرچا گوں مرگ ء ملگے نوں
 جہاں پما کہ وهدے کربلا انت
 پہ تچکا تچک گشاں گالاں او صوتی!
 چیا کہ راج مئے پہک ء نوا انت

پر تو گناہ من چے گنگ
 گندے من ۽ دیم ۽ گرے
 زڈ ۽ سپردوئے کدم
 من دمبراں، تو دمبرے
 ساہ ۽ منی رند ۽ مہ کپ
 من کہ مراں تو ہم برے
 زاناں کسی پادارنے
 کرد ۽ وتی پیدا ورے
 وت تو من ۽ نا ذراہ گنگ
 سو گند مہ ورساہ ۽ سرے
 جی انت من ۽ گپ واری انت
 پیسہ بیت تو وت زرے
 من کہ نذیر صوتی بہاں
 چن کجام باج ۽ برے

دیر مکن جانی بیا کہ دل منی آ دل نہ انت
 کہ بے سگ ایت دوری ء تئی اے غم ء قابل نہ انت
 واہگ ء تئی وڑ وڑیں آفت سرء گو سنگ منی
 انکتہ شگر انت من ء کہ جند منی پاگل نہ انت
 شاعری چونیں غمے کہ مے سرء کپتگ خدا
 نیست پُخشیں کے ادء کہ اے غم ء شامل نہ انت
 نام ء دپ بوتاں جہان ء بے سریں کاراں تئی
 درمیت کے ادء نوں چہ من ء بد دل نہ انت
 سر منی رهن انت بداں گوں داں نہ موکانے کدی
 مجلساں میری نیاہاں اے شہرپ حاصل نہ انت
 شاعرے صوتی نہ انت کہ عالم ء گرتگ مزن
 پو بگش داریت دل ء دردے غماں غافل نہ انت

نہ چارات گوں چماں ترا زاهری
 دل ۽ گوں نگاھاں ترا چاراتگ
 نہ مندے تو اُحد ۽ وقی آشک ۽
 اے گپ ۽ رادیری دل ۽ ماراتگ
 بداریت چہور رنگ ۽ جلوہ منی
 گماں مسلے حمبر سر ۽ گوار اتگ
 منی ساھ ۽ حمیر ۽ خُداوت بکنت
 پد ۽ مرچی دوست ۽ وت ۽ سار اتگ
 پریشانے صوتی گماں تو چیا ؟
 گم ۽ گرانیں محنت کیا شار اتگ

تنگہ تئی رکاءِ دُرُداگئی نہ روت
 ساتوں دریت چہ ڈبء دلمائگی نہ روت
 مرگ ء چہ پدمنگ ء کبر ء تو ارکنیت
 دیوانگاں تئی اشک ء دیوانگی نہ روت
 گوں ہر کس ء تو شادان، گوں من تئی روتہار
 اے کار پدانت گئے دوست بہمائگی نہ روت
 بوتاں پکیر چہ ہوش ء، من اچ تئی گماں
 دیم ء مبیے تو آدینک، بے تراگئی نہ روت
 بڑ ریس بدانی پندل اوگارتاں مہ بنت
 مانیت دلانی دوری، بیگائگی نہ روت
 تنگہ نہ بیت جہان ء زانت ء چراگے رُوک
 جاہ کس کس ء نیار ات بے زائگی نہ روت
 نازنتی ء اے داداں یال کن دل ء نذیر
 دُنیا سرائنت نوں ماہ ء مئے شوائگی نہ روت

دل منی زلم ۽ جنجرتاں دُرشتگ
 من نیاں گموار اے کیا گُشتگ
 اُج تئی زلماں گار نیاں زالم!
 گم جگر بُریں مئے سرءِ گوستگ
 تو گُشے پاہو، من گُشاں هے کن
 زهریوں مرگ ۽ ساری ۽ پُشتگ
 تو مگش گوں من هج دگہ ملا!
 کیامت ۽ نکشہ من اداء دیتگ
 بُرت کنے ناکس تو بہر چمن
 دولت ۽ مال ۽ دل وتی سُشتگ
 من نیاں گمناک هاتر ۽ مال ۽
 پرتئی و استا آزمان پُشتگ
 من نیاں تہنا چمن ۽ ساری
 بڑگ ۽ بیوس باز هُما گُشتگ
 دلجماں هامین پُون بیت زلم ۽
 کورکراں بئشی پُو سرءِ بتگ
 تو گُشے صوتی اے وڑیں گالاں
 ہوش تئی زاناں چہ سرءِ گُشتگ

O

سَدَّ کہ من گُل ۽ نام ۽ بہاتان
 مُدَامی کنیت منی ٹپاں کدیں ایت
 نگاہاں سَنک دنت چاریت من ۽
 اَجَب رنگ ۽ پمن تیراں شپین ایت
 دمان ۽ چست بیت توپان دل ۽ چہ
 دل ۽ تاراں منی وھدے سُرین ایت
 مہ بیت پرواہ من ۽ گُلیں جہان ۽
 من ۽ اِشک ۽ ہما حد ۽ رسین ایت
 کپاں یا تاں وتی سالونکی یگاں
 کسے دستاں وتی ہنی رَجین ایت
 منی ساھ ۽ سپارت پہ خُدا اِنت
 اگس بدواہ پہ من دنناں نجیں ایت
 پراموش تو مکن صوتی خُدا ۽
 دل ۽ جزم یوتی کاراں شہین اِت

بُست ء منی مکن تو ویران انت دل منی
 اشک ء تنی گاہنگ بریان انت منی دل
 سہتے ترا مکنداں ، آرام ء نیت دل ء
 پہ گندگ ء تنیگ ء تابان انت دل منی
 زاناں ترا وپا نیست ، ہمبہراہ نبئے منی
 دُوری چہ کنگاں چہ ، پلاں گوں دُوری انت
 پُلاں پہ انچو لوٹیت ، نادان انت دل منی
 انگت تنی ہاترء دوست گربان انت دل منی
 چے چے نہ کرتگ صوتی رب ء منی ودی
 گنداں کہ جلوہاں من حیران انت دل منی

من تنی مہراں دو روچی دل مہ بستمت دریکتیں
 دستِ وت دُنیا وتی برباد مہ گُرتنت دریکتیں
 اے منی حال انت مروچی کہ گماں آپ انت جبر
 تو چرے حال ء منی ارواہ بے ستیں انت دریکتیں
 بیدلی دُور دات من ء را وت شتے باریں گجا!
 دل منی ہمبراہ ات زند ء قومہ بُرت انت دریکتیں
 ہار گنگ کور ء گمانی کہ نزانہ انت نون لہنگ
 تنی گم ء ہو رء دل ء بند، چومہ گوزت انت دریکتیں
 وت کتنے وادہ تو گوں من کہ نباں اش تو چتا
 اے وتی کول ات بلوچی یات بُوت انت دریکتیں
 وشیانی جمہراں گرت انت مُدام ساچان سرء
 واہگ ء اے پلن بہاری گیمُرت انت دریکتیں
 زندگی پہک ء ازاب انت درد ء دوراں اے نذیر
 سکتیاں امروز ء مارا پو مکپت انت دریکتیں

تئی حلیکت و حدے پھمن بیت

دل منی هم زندگیء..... سیر بیت

بُرگی انت منزله مارادگه گے

بیادے دستءوتی کہ دیر بیت

تو جتائی ءِ مدے دلبرگم ءِ

ایوکی ءِ پھمن هر کس شہر بیت

آدمان ءِ هم نہ بیت دُنیا بہا

سرمنی زان ءِ سرءتئی ایر بیت

پُر مدے صوفی تو اشک ءِ پردھے

اشک نہ انت کارے پُشیں کہ چیر بیت

گون آنٽ رواں پہ کبرء ارمان دل ۽ تھزار
 تالھ منی حراب انت دلبر نہہکنٽ دُچار
 جنت منی کہ جاہ ات کش ات من ۽ را تو!
 دیم دات گم ۽ جہان ۽ بلے بیت ہزار
 چے یوت منی ہنتا کہ، چو گت من ۽ خُدا
 حال ۽ منی بچار کہ نیست انت من ۽ دوار
 دوزے یزیداں پہک ۽ زلم ۽ پنا گنگ
 مزلوم ۽ حوناں سہر انت ہر نیمگ ۽ ڈگار
 مالاں بر انت گریب ۽ بے کبر ۽ کا گدء
 ایمان ایشان ۽ نیست انت زدء و تی سوار
 لہنان ۽ تاں پلستین، سندھ ۽ بگرتاں تیج
 جاھے پُشمیں گنداں کبر ۽ مہ بیت شکار
 آھے دل ۽ نوں چست بیت سوچیت انت دُنیا ۽
 صبر ۽ بچار نوں کدھ یوتگ منی چکار
 تہنائے تو صوفی زلم ۽ جہان ۽ اے
 مذلوم ۽ بیوسانی نیست انت ادء شمار

بلوچستان

منی لوٹ ءِ دل ءِ ارمان
 گُل ءِ پلئیں ، بلوچستان
 کناں ما چاکری کردے
 وراں گول دُژمنان دردے
 تنی دژمن نہ بنت شادان
 گُل ءِ پلئیں ، بلوچستان
 جہان ءِ نیست ترا درور
 دُژمیں دُیمنانی تو سرور

مُدام انچہ بات تئی شان
گُل ۽ پلّیں ، بلوچستان

تئی کوه اُنّت منی زیارت
توئے لُج ۽ منی پارت
تئی نگ ۽ مناں دیمپان
گُل ۽ پلّیں ، بلوچستان

ترا پُو مادری چاراں
تئی مہر ۽ دلے داراں
منی ہرچی پتو گربان
گُل ۽ پلّیں ، بلوچستان
تئی صوتی ترا لوٹیت
بداں روچے ترا مُوکیت
دُڑھیں اُمبر ۽ نہ بیت نادان
گُل ۽ پلّیں ، بلوچستان

سُوت

چم تئی یات ء جمبری گوار اُنت
بیاء اُملن ماہیں بیا ترا چاراں

○

تئی گم ء درواں کت من ء بیمار
کپتیاں تحت ء بے کس ء بے یار
تپ منی تُرندیں تئی گم ء ہاراں
بیا اُملن ماہیں بیا ترا چاراں

○

پہ تئی نیاد ء دل وتی بستگ
تو من ء پرچا چہ وت ء بستگ
زندگاں تیکہ تئی اُمیت واراں
بیا اُملن ماہیں بیا ترا چاراں

○

تو منی جان ء دلبریں دوستے
 زندگاں پرچا؟ تو منی اوستے
 تو مہئے دیم ء من بزاں گاراں
 بیا املن ماہیں بیا ترا چاراں

○

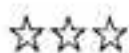
من نہ زانت اشک ء پُوش بیت آسر
 چہ خدا کائے تو دپ ء پیسر
 اے وڑیں ہوپ ء من چتورشاراں
 بیا املن ماہیں بیا ترا چاراں

○

بند مکن صوتی کچلتیں گالاں
 تاں بیت ہر جاہ حال تئی تالاں
 سر بیت دُور ء دُور ترین یاراں
 بیا املن ماہیں بیاترا چاراں

دَر پہ در روچے مَباں مَن بے سائی ء تئی
 اِشک ء یُوجِگِ گِرک مہ بیت اِنْت ناخُدائی ء تئی
 شَر اِنان ء گُور بکن کہ چم وت گندے زِر ء
 ہار ء توپان چہست یُوان اِنْت پہ تباہی ء تئی
 یَکدے مارا مروکہ وادہ ء پیسر منی
 ساہ بزاں ڈب ء چہ در کئی ناززائی ء تئی
 دل منی لوگ اِنْت خُدا ء، تو مکن ویران دل ء
 ماپ ترا آلم نہ کنت اِنْت بے خُدائی ء تئی
 گوں مَن ء وھدے تو کُرت اِنْت ناوسی ء گپ وتی
 دل چما روچ ء چہ تئی یُوت بے نوائی ء تئی
 دست تئی دست ء بیات اِنْت صوتی ء راتاں اَبَد
 پہ گِداری ہم مہ گندات دوست جتائی ء تئی

زمین پمانگ انت نم آ زمان انت زهر
 چہ زندء مُراداں ، مئے زند انت زہر
 کپات آ سے تلگیر ء منیگ ء پشیں
 ہاں در پہ درما ، ہمیش انت مئے بہر؟
 دل ء درد کنیت انت ، بلے زور نہ روت
 کہ ماتیں وقن گرنگ شو ماں دو بہر
 شل انت ارس پھمانی دارگ نہ بنت
 تہ انت مئے دیم ء آ لبنان ء شہر
 اگن یوتیں کمیں یہوداں حیاء
 پلستین ء واست ء نہ گرت اش چو کہر
 بات چست آشوپے انچیں ادء
 مہ گواہات پہ نام ء اے زلمانی دھر
 نہ کنت بہر صوفی ، گماں کس کس
 پہ دوستانی اوست ء مہ بست انت تو پہر

O

سبز ءُ بیت و حد سے منی مہر ءُ رکشار
 دیر نہ کنت کنیت انت پد ءُ آسیں لیوار
 دل منی سُبھگ تئی بازیں گماں
 نوں اگن کنیت انت پمن چہ کنت بہار
 تو گنگ مست ءُ گنوک ریٹا من ءُ
 نوں کناں ہرچی من ءُ نیست انت میار
 من تہہ ءُ دلبر، گمانی رُستگان
 چے من ءُ پرواہ بیے آج من کنار
 من سر ایش زوراں نہ بنت سربار منی
 گم اگن بیت انت، پمن روپے ہزار
 کس دپی بختے مکت صوتی من ءُ
 ہج دل ءُ نیاراں نہ بیت دیموں تہار

پنکدے دیدے دل منی بند انت
جان منی جنگی چٹنگ غزند انت

هرچی غزورایت نے مکن دوست ء
اے منی مرگ ء آ منی زند انت

من جنگ مہرے ماں دپ ء پرچا
زهرمه بیت آلم کہ تبوں ترند انت

بیا! کلم زند ء آ سری همبرا
بوشکمت گوں من کہ زبان بند انت

چه کنناں راج ء هاتر ء صوتی
جند منی وار ء چه گماں تند انت

دزبندی

پورا بکن مُراداں، یا کہ بگش من ءِ را
اے آزمان ءِ ولجہ گوشدار منی تو ارا
دل ترک ءِ من از اباں دُنیا منی تہار انت
ہر نیمگ ءِ کہ چاراں ہر کس چمن سزار انت
کسمت منی کہ ایش انت بیت انت چہ بیم گزارا
اے آزمان ءِ ولجہ گوشدار منی تو ارا

☆☆☆

نیست انت کسے پشیں کہ درداں منی تر تہمین ایت
هر کس منء کہ گندیت بد تر منء کدین ایت
جالت منی ہمی ڈول هر کس بکنت ندارا
اے آزمان ء ولجہ گوشدار منی تو ارا

☆☆☆☆

چہ یوت منی ہتا کہ کرتے من ۽ پو ڈالچار
پردہ دنیگہ دور انت امروز ۽ کرتگ بیزار
کور دیم ۽ سکت تہار انت بخت ۽ منی ستارا
اے آزمان ۽ ولجہ، گوشدار منی توارا

حالت منی ہمیشہ انت پیش انت درانوں تنگ ء
 ہرچی کئے تو گوں من دوروات سرء نوں تنگ ء
 تو چارہ سازء زوراک نیست انت و سے من ء را
 اے آزمان ء ولجہ گوشدار منی تو ارا

ادھے من باتاں دتی گوں شو میں صحت ء کسمت ء
 کھیتی وحد ء را گوارینت گوں پٹانی سہبت ء
 نئے من ہوش ات دتی ء نیکہ پہ راج ء گے
 مچنگ ات ہر روج من ء رازا میں اشک ء تپ ء
 اے دل ء ارمان منی نوت انت دُرھا حاکاں ہوار
 ”کہ تہا ریں گل منی روژنا نہ گت پلٹیں گرب ء“
 واہگ ء بازیں اڑاں چہ در بگیشاں نی چتور
 ہار گنگ، رنجانی کور ء آپ اکتہ ماں دپ ء
 کد، کدین بیت کہ ایتانی چراگے شہم ء کنت
 زندگی سیاہ ء تہار انت، چو کہ سبہ کُنخیں شپ ء
 گندگ ء کثیت انت تپاوت ہر گور ء چاراں کہ من
 کئے کثیت محمود آیا، اوستا کنت یکین سرپ ء
 تہمبل ء صوتی مزن کن، دور سریں راھے تنی
 بید چہ او پار ء نگندیت کس دتی جُہد ء نپ ء

O

سروں یکے ہزاراں اُنت گم، اُجب زندوں سرء بار اُنت
 گُجام دیم ءِ بباں دِگوش، منی بندیک ءِ سرگار اُنت
 کئی درداں ہماراں من کئی واست ءِ بگریواں من
 منی ناڈراہ نہ اُنت یکے دُڑھیں راجوں کہ بیمار اُنت
 بگر ساہ ءِ منیگ ءِ تو من ءِ درکار نہ اُنت ساہگر
 نوٹاں من جہاں چوشیں، من ءِ زند ءِ چہ بیزار اُنت
 چیا زہراں پہ میراں ما، کہ لوٹ اُنت مئے ہتی مالاں
 اے وارانی گناہ چہ اُنت کہ سرکار مئے ہتا وار اُنت
 دو پوستانی اے دنیا اُنت ادا حانوادہ ءِ کار نیست
 بیت ہر کس شتل کارے، بزانکہ آ شرنپ دار اُنت
 مزن حیرانی ءِ گپ اُنت، بُرو یکے دو بُر حج ءِ
 بلے بیت اُنت ہمک رند ءِ ہما شو میں پلینڈ کار اُنت
 نہ لوٹاں ما سروک چوشیں، زرے زیر آپ بکت مارا
 ہما اُنت مئے سروک راج ءِ کہ درداں مئے شریدار اُنت
 بُر سے سکت منی دوستاں چما روچکواریں پلن ءِ
 ندریت اے وت ءِ یک پیم، اُجب بلے کہ زبیدار اُنت
 جہاں سوچیں اے دلا راں بدی ءِ روک گنگ آسے
 نگواہیت نوں اِدءِ صوتی، دُڑھیں آلم گناہ کار اُنت

من دل ۽ زنگوں وِتی دیم ۽ شمنے سد بر جنگ
 کہ ہزار نازیں گل ۽ اشک ۽ من ۽ کاپر گنگ
 گار ۽ بیت دزانی توک ۽ کسے آگن دیم ۽ بنیت
 نوں منی شوک ۽ سمندر ۽ دیم پما آپر گنگ
 چو کہ سیہ مارا زھیروں سینگ ۽ پیچ پیچ ورا نت
 کہ گل ۽ امباز بہاں زرد ۽ منی لشکر گنگ
 دل بہ بندایت کئے پشیں ملک ۽ کہ ایشی مستراں
 گنگر ۽ جوانیں سران ۽ سد در ۽ نادر گنگ
 من وِتی زند ۽ شہاز ۽ پد نہ کنزاں بھجری
 آئی بلے من ۽ شہ ۽ وت ۽ چا کر گنگ
 چست کناں پتہاں و تیرگاں چست بیت آھے دل ۽
 کئی بدیں کرداں منی دُنیا گم ۽ دپتر گنگ
 ہائی ۽ دی چنگراں روچے بزان ات الم ۽
 ماھے اوست ۽ ہمک کوہ ۽ وِتی سگر گنگ
 تاکدین، ۽ پخت ۽ چون ۽ بارکشاں ما بزاں
 اُمبر ۽ زندگی کئے وِتی ڈیھ ۽ وت ۽ بندر گنگ
 من ہما کستاں کہ صوتی گپ من ۽ بوتگ میار
 بازیں اندوھ ۽ گماں، مرچی من ۽ شار گنگ

تہنیکہ شپ انت

زور ء تئی راہ انت سرہ
 ابرسگیں زلم ء خدا
 ہرچی کئے دور انت تئی
 زند ء مزن شانیں پڑ ء
 ہکاں بجن ، جنداں بکش
 حوناں وتی دیم ء بمش
 واک ء وس انت دست ء تئی
 دائم بکن پما ارش
 گہجاں دل ء کش تو وتی
 مارا بکش چو دلوتی
 بکشاہگ ء نام ء مگر
 کے بیت پہ منتی
 ڈیھ ء منی برباد بکن
 وائیں دلاں تو پاد بکن
 تو پہ وتی شادانی ء
 مارا گماں ناشاد مکن
 یات کن بلے تہنیکہ شپ انت

اے شپ تئی واست ء نپ انت
 وھدے دریت رُژنانی روج

ہنر بزاں مرگ ء تب انت
 آ روج پُرشیت زلم ء کات
 وانگ تنی بنت انت سات
 بے داک بنت ہرجا "شمر"
 تنگ بیت تنی واست ء حیات
 آحر سدایت زلم ء مہار
 تاں کد جہاں بیت انت تہار
 اے باوری گپے نہ انت
 دائم بیے تو ولجہ کار
 "شداد" پُشیں گوستگ ہزار
 تو ہم گوزئے او نابکار
 دُنیا کسی پادار نہ بیت
 پچماں وتی پیچ کن بچار
 لوئے اگن وژنامی تو!
 چہ جیرہاں آرامی تو!
 آدم گری یلدئے من ء
 ورنا رئے ناکامی تو!
 ایش انت من مگڈی سلا
 شور کن وتی جند ء دل ء
 صبروں چہ ء دیم ء نہ بیت
 وپے مگڈ ء مبرزی پلا

اے منی دلبر من ء راتنی گماں بر باد گنگ
 بارے پچن زندمانی ، تو من ء ناشاد گنگ
 پہ کئی روچاں بکنداں شادمانی نوبت
 تو منی امروز گماں چہ بیگ ء آباد گنگ
 آرگی انت نول من ء راشیر ء جوئے الہم ء
 تو وت ء وھد یکہ شیرین ء من ء پر باد گنگ
 پد نہ کنزاں من چہ راہ ء آکت بلے کہ مرگ
 آئی ء زاناں وت ء را پچن ابن زیاد گنگ
 تو منی زند ء مراد ء واھگ ء سوگند تی
 جاہ نیاراں تاگتاں کہ تو من ء کورما د گنگ
 منت ء تی لگھہ بر ء دیان گراں یک سہتے ء
 پہ گریباں تو دل ء دردے منیگ پاد گنگ
 نام تی صوتی جہان ء دپتراں مانیت مدام
 زند ء منزل تو وتی وھد یکہ گاندھی ! واڈ گنگ

O

حرمنا ہے تو سینگ پمن ترا ماپ انت برو
 کینگے پتو نہ داراں دل منی ساپ انت برو
 آپرین بات انت ترا کہ تو رہے پرینت من ء
 ہوش منی اتنگ سرء نوں پہک ء اکاپ انت برو
 کاسد ء مانا ہمیش انت کہ بکنت پیکاماں سر
 کار تئی بوگک ہمچو، نوں گئے چاپ انت برو
 جنگ ء زور ء مجن ، کہ وھد تئی یوتگ توام
 کد تئی پرس ء بدار انت ، اے سرء چاپ انت برو
 اے دوار پلتیں منی انت ء منی یوتگ مدام
 تو من ء پونز ء ریسنگ ، دل منی آپ انت برو
 محمد تئی راہ شری ء نوں برجم انت تئی برکت ء
 تئی گزیراں دائمی مئے لوگک ء سراپ انت برو
 صوفی ء پارت نبے تو، آنہ بندایت دل پہ تو
 نوں تئی نان ء نلویت ، بلے کم لاپ انت برو

O

مہرنگ گناہ مئے چہ یوت دوردات چودیر مارا
 اشک ء تنیگ ء گرتگ مرچاں پکیر مارا
 پہ شہر ء بے تواریں جزماں دل ء او جانی
 آسر بدنت انت روچے یاتانی تیر مارا
 بے تنی نیاد ء پچوں چوں بیت انت کرار ء تاحیر
 یک ساہتے کہ نیل ایت مہر ء گزیر مارا
 بختانی پتو اے بیت پیشو کاں راہ مئے گارگت
 پُرس انت اگن ماں کبر ء منکر نکیر مارا
 دامن کہ مئے سپاہ ات کمرانی اے جہان ء
 ماں شزیں ماں گناہاں پہک ء نذیر مارا

O

پو کہ مارچین ء تنی مہر مہ بات
 نلک چہ نازوک ء منی زھر مہ بات
 مہر پہ انسان ء اے دُنیا ء بہشت
 کس پشیمیں گنج ء چہ بے بہر مبات
 وشیای ردچے بکند اتاں گم ء
 پہ سر ء منیگ ء مُدام کہر مبات
 ہو کہ زند ء را وپا نیست انت بے
 چمن بے حال دے دھر مبات
 ہر گجام دیار ء بزانتاں وتی
 ایوک ء دوستوں وتی شہر مبات
 زور سری صوتی مہ گواہات سہتے
 ناکساں کرد ء وتی پھر مبات

☆☆☆

نسیل ایت ء نہ بیت گول من رزادوست
 چه پیم ء بیت منی درد ء دوادوست

بداں جوریں من زاناں با پریشنگ؟
 نہ دنت انت رُوح من ء پیش رزادوست

تہار دیخی مروچاں کنیت منیگ ء !!
 گمان انت کہ من ء دنت انت دگا دوست

نہ گت بیلاں وت ء رامن ہزاردار
 اکس بوت انت ماں نیادیاں بہادوست

کئے انت کہ آ منی درداں ہمارا ایت!
 نہ کنداں من ء ادا چوشیں خد دوست

من ء حاجت نہ یوت اے ماہ ء روج ء
 درا یوت انت تنی دائم لکا دوست

کناں تئی پارک ورو سہنہ پوڈر مہم ۱۱

نماز پھر نہ بیت اٹک و قضا دوست

پہ بند اں کال غر پر بند بے مسالیں

بدے سردم منی شوک و ہواد دوست

کہیاں کپنگ غر گاراں کماں تئی

پلے نیت انت ترا پئی ساد دوست

برے زہر غر برے وشانے گوں من

نہ دارے تووت آیکیں تباد دوست

مہ دے سوج آمن آ تو مہوشانی

دل آ سودانہ بیت گوں ہر کساد دوست

گہیں نام ات مہ بیت پولنگ ہمیشا

جہان آ یلیدیاں تئی ہاترا دوست

نپ غتاوان غر سے گوں ترا انت

مکن پہ صوتی آ زلم آ چپا دوست

☆ ☆ ☆ ☆ ☆

"تو گوں بُت ۽ سینارگ ۽
 آسک مکن پیارگ ۽
 وت تو کنگ نڈراہ من ۽
 بیا ساحتہ نوں چارگ ۽
 پُروش تو دل ۽ حم شیشمین
 نیست انت نپے پنگرگ ۽
 گران کدر ۽ پاک من چو تیا
 بازیں تئی ماندارگ ۽
 لیٹین نکاب ۽ چست کن سر ۽
 بل نوں گشکی چارگ ۽
 بند کن ترا گشگ کیا
 تیراں دل ۽ پردارگ ۽
 پولنگ نہ بیت سک تئی
 پہ آشک ۽ پیشدارگ ۽
 بے تو منی زند ۽ سبا
 بیگاہ ۽ بیت پہ نارگ ۽
 صوتی سرات بے ہوش بیت
 بس کن کج ۽ گیر آرگ ۽

بہار آتنگ بہار آتنگ بہار انت
 نہ لرزیت دل منی مرچاں کمر انت
 مدے حر دم تنکا تو من ء را
 من ء تنی دوستی ء دوست اعتبار انت
 سر بازار من ء دوستی مچار تو
 چیا دژمن ادغ اشک ء سزار انت
 دو بالاد ء گدی کالب بیت یک
 من ء آ ساهت ء ہم انتزار انت
 شپ ء ڈرا ہی بگش جاناں کہ چنی ایت
 چہ ء پادا رواں انوں و دار أنت
 پہازے من ترا داتگ، وتی دل
 بیت تنکہ قیامت تنی میار انت
 دپ ء ہجبر وتیگ ء دوستمدار تو
 اکس چیزے ترا چمن پکار انت
 بدیں مردے نیاں من پہ جہان ء
 چیا دُنیا منی نام ء سزار انت
 من ء کار انت وتی کار ء گوں صوتی
 من ء گوں آلم ء تنزاں چکار انت

من کنی لوگ ء چہ راگاں کئے من ء لیکیت وئی
 سنگیاں دائم ء چاراں کس نہ کنت پختہ وپی
 مدئی یہ ء مال نہ داراں ء اے جہاں زرزہ مرید
 ماں پرے حال ء منی پیراں کنگ ء تگ روق
 اُمت ء دست ء نہ کشاں چہ اُمت ء دامن ء
 جو کہ زاناں بیت حزار مُشکل پہ من دیم ء ودی
 بُلنگ حرجی نسیب ء بیت ہما بیلاں پہ من
 من کناں نیکیں جہاں ء آ بکت پمن بدی
 چو کہ ایوب ء من ء را قومہ چکا س اے خُدا
 تاگتے صبر ء نہ داراں ء نہ سگیاں بے وئی
 بے سریں دورے پر تلگ زانتکاراں نیست صبر
 شرہما کس انت کہ صوتی آ بکت انت دلوتی

تن

من ء احد انت وتن گوں تو ترا چو مادری چاراں
 تنی بیرک نہ بیت جہلاد تنی لُج ء سپاہ داراں
 اکس خون ء ترا کار بیت ، پہ تو اوشتاگاں حر دم
 ہما سبت ء توار پر کن وتی حوناں پہ تو گواراں
 مدامی تنی من ء پکر انت پیئے آزات جہان ء تو
 دگہ پکرے دل ء نیست انت ہمے پکر ء گر پتاراں
 جہان ء دوست دگہ باز انت بلے دُرساں توئے دوستر
 تنی وحدے خیال کیت انت چما دُرساں شموشکاراں
 کناں انچو ترا زیبدار بہ بیت دُنیا توام حیران
 بد بیت سنج ء میار چو ترا انچو بے سنگاراں
 بگش شیر ء گزل صوتی بنازیں مکہتہیں مات ء
 وسے تنکہ تنی روت انت بکن ندریگ گیتاراں

زردی گوانک

ماتیں وتن مات مکہیں بے یال نباں اش تو کدی
 کنداں تئی من جاورے دیدگ منی گوارا نت دزهدی
 سوچاں وت ے تئی ہاترے کل رھسراں روثنا کناں
 دانکہ مہ بیت بے راہ کسے زورا کی ے لنجیں شپاں
 وائے منی زرد ے مراد، شو ماں ترا بندیک سنگ
 خشک انت تئی ڈن ے ڈگار، براہ ے تئی جلوہ سنگ
 اے ونگڑیں میرے کماش جوڑ بہ بنت سرے حاکم پہ زور
 سانوک نہ انت پھرتی نام ے کن انت مپت ے آصو
 اے چہ بن ے بدواہ تئی نیل انت ترا آزدا ے

کون انت تئی اُنک اپن ء بند ء وئی بربانی ء
 ہم ء گروک تئی آکس انت ء کہ بڑگ ء بے ہڑم انت
 چہ بندی ء دم برتکس لوٹ انت وئی آزاتی ء
 حاک انت منی حاک ء تئی پہ راستی ء وت تو پچار
 کٹاں تئی بدواہ برانت نیست انت من ء جاہ دوار
 اُنت بے اکیم نیاں ء چہ ہمدل ء ہئی سراں
 بلیس کن انت جُہد ء چاروچے اداکیت انت بہار
 وحدے کہ بیت و شیں بہار مُشکل دُرہا آسان بنت
 تئی ٹگزمین بیت انت بہشت پُرادل ء ارمان بنت
 من پہ ہمے روچاں زراں آجو پئے ماتیں وتن
 دُنیا کڈازانت انت من ء بیت انت منی نام ء وزن
 من کہ بیاں ولجہ وئی کسی من ء پرواہ نہ بیت
 کنیت انت سرء ہوشے منی زند ء رہ ء بیگواہ نہ بیت
 من چہ گم ء سوک ء تئی شیر ء گزل کتار دیاں
 وحدے پئے آجو بزاں من شارے ما درنیاں

شدا هنجلی

حالے بدیں دات ایش من ء
 چست یو دل ء یک دریگے!!
 حال ہم بدیں راست ات بے
 دل متنگ ء رازی نہ ات
 پوں یوت کنت گپ انت گئے
 چکاں وتی مات ء را کت؟
 مات ہم گجام پکا اصل
 پے پنگاں مہر ء فصیل
 ہند ء مزن نامیں سروک
 آزاتی ء رژن ء چراگ
 ”سیکولر“ ء دیم ء بروک
 انسانی ء نام ء زروک
 اُندو گھیں! اُندو گھیں
 چے لانگ ات تیرانی آ؟
 موجیں دلاں پُرس ات وتی

مَنٹ ۽ فُما کار ات کُجا
 بے قیمت ۽ یا پہ بہا!
 کس پُوت ۽ تاوان نہ انت
 ہیئ سِراں ہرجان نہ کنت
 آکہ گہہ اُنٹ دائم گہہ اُنٹ
 پہ گشتن ۽ بھ گار نہ بنت
 کُرنانی کزن آسر بہ بنت
 دُنیا ستر دیم ۽ بُروت
 مانیت ادا زانت اِس مُدام
 بنی آدم ۽ رھشونی ۽
 مارا! تئی بے وھدیں موت
 تورات من ۽ چو خنجر
 ہو کہ نیاں من ہندی یے
 ڈیھ انت بلوچستان منی
 ۽ مہذب ۽ انسانیاں
 اُنگت بلے اُنگت بلے
 تورات تئی مرگ ۽ حبر
 ہچی دکہ دست ۽ نہ بیت
 دوائے تئی ہک ۽ کنناں

ایشورا تئی پُشت م پناہ
 رُوح ء تئی آرام بد أنت
 ایش انت منی ہدا ہنجلان ۲
 پُر انت چما درداں دلی

0

گوشاں گالاں من نرم ء نازکیناں
 کہ بلیں بے وسیں زرداں ترہین اُنت
 بدانی چنگلاں راجوں بے رکات
 من ء بے کہ دائم تلوسین اُنت
 پہ وسیاداں، نہ گرتگ من گناھے
 بے گنداں من ء مورک ء مجین اُنت
 مروچی دُور نساپسیگ اُنت
 گریباں ء بے وسان ء چوں ٹہین اُنت
 دراں ڈیھاں وتی ڈیھ ء تہہ ء من
 چیا کہ ”شاہ“ ء ”چیرشاہ“ رسترین اُنت
 چتور پہ چیدگ ء زند ء من سرباں
 منی ہمبہراہ دُزھا میر جاپرین! اُنت
 اول ترمپ اُنت بدی ء رند ء توپان
 جد ء رند مے نشاناں ہم لُودین اُنت

پہ بے سُدی دپ ء ہینالوں درکیت
 جہان ء گم من ء کہ ترگزین انت
 نزان انت ء جن انت بیہام صوفی!
 منی فتاں دل ء مہت ء کدین انت

دردے کہ دلاں یوت انت راج مے پونہ یوت بے سر
 آ تراپ ء منی تیگ ء کس ہم پو نہ یوت بے در
 حر دل پہ مراداں یوت، نئے زند ء گے اوشتات
 رنجاں چو نہ گت ٹیگ راستی ء گہیں ڈوہر
 بیائے کہ کنیں تپاس، ایٹی ء سب چی انت
 پرچا ماں سز پاں مئیگاں پیداک نہ بیت گوہر
 داں سدک ء یقین ہمیل راج ء کہ مہ بنت رھشون
 سر سینگ ء بہر و شیت انت واہگ نہ زوت آسر
 اے گرانیں گم ء جیر دھ، چکاس انت پتو وھدے
 آسن تاں مہ روت آس ء، آشکارے نہ بنت جوہر
 ہورے داں مہ بیت خون ء چیزے تاں مہ بیت تاوان
 منزل پو نیت گاماں صوتی تو بکن باور

چہ کن اَنت مَرگ ۽ نون من ۽ پاتراپ
 کہ گماں مرگ ۽ دات من ۽ زانداپ
 ماں مجاں دھر ۽ نام تئی گار بیت
 پشت کپیت آخر، راسی ۽ انسپ
 ہر کس اَنت سرپد، تو نئے سبرے
 تو ستر داگ سر بر ۽ گوناپ !
 تو بکن سودا وشبو ۽ اترے
 ماں کناں پلاں جنگل ۽ سیراپ
 سرپداں دوست تئی ہر گجام مکر ۽
 رد نہ دنت مارا دوستی ۽ گولاپ
 دور نہ انت آروچ پو جڑ ۽ کوارے
 شتر بکن مرچی مئے سرء دُر شاپ
 چات مجن پمن کہ کپئے وت تو
 ماں سرء ہوش انت نون منی اکاپ
 نون نہ بیت بازی ہم تئی دست ۽
 سرجن مُت ۽ بے دیں سزاپ

O

اُمبرء رَدین نا دود کنت
واہگ گُلہیں چوں یود کنت

سربیت ہما پہ آپسے
جُہداں وتی پہ دود کنت

حیرتومہ لوٹ چہ رہبرء
کرداں ردیں قانود کنت

توہم پکپ بڈے مُدام
آ کہ ترا نا یود کنت

جزم دل ء یارے نہ بیت
ارساں تنی سرشود کنت

ماکہ بباں چو گنگدام
ساچے دگہ نمرود کنت

وہدے زمین بیت انت گریز

آزمان وت ء ہم رُود کنت

شعر چو نیت صوتی دل ء

کیت انت برے جانشود کنت

O

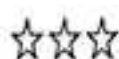
ترا شگ تہی ذات ء من ء دتہر ء ازباہاں کشت
 مہ زانتیں دریکتیں وانگ من ء بدتر کتاباں کشت
 اَجب دودا ننت اے دُنیا ء کہ نیست ء راکن اَنت حسہ
 براں من پہ جوئی نانے کُشیت مہلوک شراباں کشت
 منی تہی درد یک پیم اَنت من ء تو ء مجن گپ ء
 اگن شگ ترا ریسماں من ء میر نواباں کشت
 سوابانی بدل گار اَنت گناہ ء کار شرپدار اَنت
 یاں راہے نوں درگج ات کہ مارا مئے سواباں کشت
 شگ زند ء منی آئی ، چتور بیاباں تہی کُن ء
 من ء حائل چوکارچ بیگ ء تہی جوریں جوباہاں کشت
 حکم باندا ت پین گران اِنت زاناں پوں کناں صوتی
 زمانہ بیت بدل ہر روج من ء نوکیں حساباں کشت

☆☆☆

O

چیر تو مدئے و تا را نوں اے سما انت
 پروشے تو پما کارئے نیت تئی درا انت
 شالا کہ کاروان ء پڑاں کن ءے تو گوش ء
 روچے پہ نیمگے ء ایماں تئی بہا انت
 درداں تئی ہوش بُرنگ، نیست انت ترامیارے
 ناڈزاہ چہ بزانت کہ چے چے منی دوا انت
 ٹرس انت من ء رانا دان، بیماری تئی مہ ودایت
 درمان کہ نگسہ ء چہ یکپارگی چتا انت
 گوار انت انت تیر چوہو رء پما پہ ترپے آپ ء
 ہنکیں وتی نوں جنڈ ء پما چو کربلا انت
 آلم حراب ء شربیت انسانی کرداں صوتی
 دژنام مدئے تو وهد ء وهد ہم تئی خدا انت

○

نہ موت گوں زندگیء سہل ترانے

نہ گت رنجان وتء ایر موش دمانے

بکنداں پھوں مرادانی تیاب ء

نہ جُز ایت زندء یو جگ پہ گمانے

چہ گرانیں منہت ء رنج ء از اباں

گنگ بیزار منی روچاں جہانے

خُدائی تانسریں دُنیا من گول ات

ندیستوں پہ وتء مہر ء نوانے

ہزار گنجیں وتی گنج ء راباہینت

چیا زندوں مہ بیت سیاہیں شگانے

کناں پر اجتر دل ۽ تنہیں فنیل ۽
 ”کہ پیدا اک انت گمانی کاروانے“

درا دانکہ نہ بیت روچے پے روچاں

تہاریں شپ نہ لوٹ اُنت ماہکانے

منی زانت ۽ بکنت تالان جہان ۽

نہ موت چوشیں من ۽ را پاسپانے

بیارے ہمبلاں استال زمین ۽

بگواہیت ماں جہان ۽ مئے نشانے

بیاں من واہگ ۽ راہ ۽ سروگاں

اگن بییت مُردگیں زند ۽ توانے

من زاناں کہ کہیاں کپتگے تو!

نیت صوتی! تئی دُزیں بیانے

O

مدے شور تو تجوکیں سوزماناں

زمین ء ہبل واسوچ انت آ زمان ء

بیاں مہر ء شہیدانی سزپ ء من

چیا تیراں تو دوزے چہ نشان ء

چہ پاڑا پاں بدانی من نہ ترساں

نہ جنت شالا جہانے اے شگان ء

چہ بؤریں ملکموت ء باں پراموش

تئی حسن ء بکنداں ماہکان ء

ماں زند ء باج نہ انت تہنا مگیم ء

ریت نامے گریب ء بڑگان ء

تو امیں ساز ء زمیل بے زبان بنت

دریت گپے تئی شہدیں زبان ء

ہمک سہت ء تئی یا تانی درس انت

مسلمانے نہ وانیت چو قرآن ء

ہما وهد ء پگر ہنی بہا تو!

ممانیت خون منی جان ء رگان ء

نہ لوئیت جنت ء گلماں ء حوراں

تراصوتی بکندایت زندمان ء

O

پہ دل ۽ ہل ۽ منی وھدے ھنر گت آئی ۽
 مے تو امیں واھگان ۽ چیر ۽ سر گت آئی ۽
 زندمان ۽ چاریں روچاں نوں بگوازیںناں چہ بیم
 مہر ۽ باندا ۽ من ۽ را حاک پہ سر گت آئی ۽
 کئی در ۽ حاکاں بگیچاں ۽ کئی واسی بباں
 پلتیں دیوان ۽ وتی کہ مارا در گت آئی ۽
 حوشمے راست أنت مروچاں میں شمار گوں مردگاں
 ماں پخیں نیستیں مکام ۽ مارا سر گت آئی ۽
 دیست شما ہماں وتی کہ آسئی! انساپے گت
 جانے ہم کمو نہ لرزت نئے ھنر گت آئی ۽
 صوتی ات کہ شارانی مجلس ۽ براہ ات مدام
 چوکہ نان پنڈیں پکیر ۽ در پہ گت آئی ۽

☆☆☆

دیری یک رندے تنگ بچن درانی آئی
 آنکھ نشک انت دل ء سَلَمَ تیلانی آئی
 اُچ گجا آہت ء گجا شت من زاناں انچو
 گوں سر ء موجیں دل ء بوتان پدائی آئی
 ڈھبوں ایر انت ماں اِدء کھیالوں ۲ جہان ء گول ایت
 مے تنگ پگر وتی اشک ء وڑائی آئی
 من سرء رکینت کناں چوں پہ تَسلا دُروگیں
 بے گو میں مرگے کشیت مارا جتائی آئی
 شادھیں زندوں حرام انت ء گماں دگیر بناں
 گم کہ بکشات انت من ء را پہ دَوائی آئی
 چوں من ء پاد بر انت دیم پہ میت ء پاکیں
 زند ء ہر گام ء منی وھدے خدائی آئی
 تو کئے صوتی تئی زانت ء ہبر چی انت بے
 ماں تئی گالاں ہوار حسن ء سپائی آئی

☆☆☆

O

دیدگی کچپاں کے بُو اُرت چو من ءِ ہوش نہ کنت
 ملکوت بیت ءِ سرءِ بوشتی! آ دگوش نہ کنت
 دین ءِ ایمان تو منی جان یک نگایے ءِ زت انت
 چہ خُدا ءِ تو ہما دیم کہ خُدا چوش نہ کنت
 پُشت گنگ تو چو زانے من ءِ بیمارے پد ءِ
 کس وتی دوست ءِ دل ءِ بیگ چو پراموش نہ کنت
 یکتیں توئے کہ جہان ءِ تو گنگ گوں من وپا؟
 چوں تئی دید ءِ دلوں شُو میں ہلا ہوش نہ کنت
 ہو کہ دُنیا اے سزارِ یگ انت منی نام بلے
 جی تئی ذات ءِ مُلو کیس من ءِ دلپروش نہ کنت
 نیاہگ ءِ تئی ءِ دل ءِ کئیت انت ہزار و سواں پُشیں
 چے؟ خُدا زاناں منی سیاہیں شپاں روش نہ کنت
 آ سرے صوتی نہ بیت انت آ کے اشک ءِ بزاں
 تاں مُرادانی آباد گیر ءِ دپ ءِ دلموش نہ کنت

☆☆☆

O

مُبارک بات ترا تئی شادھیں زند
 من ء درداں جہان ء مارگ ء بین
 تئی بچکند اکس زانت ء منی بارت
 مُجین رُو ء من ء دلوارگ ء بل
 لُگستانے جہاں گندایت من ء را
 بداں ہر ڈول منی ماندارگ ء بل
 دل ء چلگ جتیں بارگ ء بہار بیت
 منی حوناں ء ذگریں گوارگ ء بل
 لُگ کولے کہ کاراں آ گہی ء یے
 من ء پگر ء سما ء سارگ ء بل
 بُرو صوتی وتی اُھد ء پد ء تو
 ردیں ناسرپداں ڈوبارگ ء بل

سینگ منی شہر انت گم ء

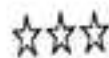
مانتر مدئے دیم ء میا ہوش ء مہ بر مپت ء منی
 وھدے نبئے گوں من گمک پرچہ کپئے پُشت ء منی
 تو پہ نپ ء سیت ء وتی من پہ گماں راج ء مراں
 مینگ ء تنی راہ انت جتا ھچھر مکن بحت ء منی
 دھر ء گماں سوتلگ من ء ”سینگ منی شہر انت گم“ ء
 گوں کئے گشاں حالاں وتی ریشے دل ء رُست منی
 آلم سُر انت ماہ ء سرء دیم ء دگہ پدیا تک جنت
 انگت منی لاپ انت شد یک بحت ء کلم ننگ من
 پرچا مہاں من چو ازاب، من کہ نیاں ولجہ وتی
 زرد ء سرء ایر انت پُنگ ہوش ہم سرء کُشتک منی

زنگ منی باز مشکل انت چار نیگ ء زلم ء سپاہ
 ہر نیگ ء دیم ء دیاں راہ ء سر اش بتگ منی
 ”کہر پہ سر ء اُمبر ء یتیم“ چے کت بدیں پہ ناکساں
 ابن زیاد زلم ء نشان پہ کشتن ء ننگ منی
 یکتیں مناں سر سر جناں مورے کسی گوش نہ وارت
 اُنگت دیان بیہار بداں ہل کہ جگر گر بتگ منی
 جنگ ء پڑا ء من ایوکاں ہکت ء کسے کوپگ نہ دنت
 من چو حسین ہکت ء نشان آپ چہ سر ء گوستگ منی
 بیت انت سروں جسم ء جتا ماں نیز گے مک کنت یزید
 باریں دگہ چچی چچی ء کنت چہ کینگ ء کست ء منی
 زند ء وتی کر بان کناں کسے بکنت بلکیں سما
 ساہ انت منی گڈی متاہ چہ بیت دگہ دست ء منی

☆☆☆☆

O

درو تر ارا نیست انت رب ء هوں باور انت
 سورت تئی تہا ہیں حوراں چه شر تر انت
 تئی کا پریں نگاہ کہ زردانی بادشاہ
 ہرچی بگش ہما بیت دنیا تئی چا کر انت
 زرتگ بہشت ء دیم ء دوزح من پہوت ء
 دڑیں کلیمہ ء چه نام تئی کہ پیسر انت
 تو آشکانی ربلہ شودہ تئی روا
 ہرکس کہ تو وتی گت آ منزل ء سر انت
 سوگاتے پمن ء دوست ریثائی ء شگان
 ریثائی دانگیں تئی دردانی آسر انت
 رنگانی تئی حصار ء صوتی دریت چنور
 دوری چه جلوہاں تئی مرگ ء چه بدر انت

O

ستائے مہ بیت چوں کہ بے نام و نام انت
 دلانی مئے تاہیر ، دپانی کہ تام انت
 ہما ہستی انت کہ ماں پیشگاہ و آئی
 سروں روئے سنجو و دلوں پیشلام انت
 من دیر دستوں چائی گناہ اے کئیگ انت
 اگن دل بلوئیت آ منزل دوگام انت
 چو باز انت تئی شیدا بلئے اے بکش کہ
 ماں مہر و پڑ و تئی ، کئی جون تلام انت
 چو درین و رزینگ من پر تو دل و را
 کسے گر بزانت انت ہے تئی مکام انت
 مہبت چوش کہ سر پہ گنوکی بخت انت
 کہ او پار و سبر و نوں حد ہم توام انت
 مہ رنجین تو سرکار وتی صوتی و چوش
 اگن نا بزانت ایت بلے تئی گلام انت

راجیوگانندھی تامء

ٹپوں گلزار ات دیکھ پیسری
 نئے تو انء تاگتے است ات منء
 کہ بہ سگاں من دگہ حالے بدیں
 بخت بلے وحدء منء ٹپے دگہ
 منگت من ایشیاءء دانگے
 مورکھۃ یےء کت دیونگتۃ ناگہاں
 دل منی شوکا گلۃ انت آئی گماں
 دل منی شوکا گلۃ انت آئی گماں
 نیتیۃء آسرکہ وحدے اے بیت
 آدمی تو بہ بکنت چہ نیتیء
 لائک مہ بندیت پہ جہانء خدمتء
 بل کہ دنیا ہروڑء روت انت بروت
 چو بلئے ہچبر نہ بیت او ہمبلاں
 آ کہ پہ انسانیء نامء مر انت
 دائمء روک انت چراگ اش راستیء
 پون کلیمت آلمء بے راہیء

ملکہ و تہم اے کسان کوں تاکہ بنت
 زندگ اُنت ۽ زندگ اُنت ۽ زندگ اُنت
 راجیو جی ہم چمشاں یے ات
 کہ بلیدان ۽ ۽ وتیک ۽ سر نہ گوست
 اے بلیدان اَلْم ۽ آشاے جنک
 یات ۽ ساچانے نہ بیت ہجر تنگ
 ۽ مردم ۽ راشری ۽ دنت اُنت سبق
 کہ سوا دینتا ۸ جہان ۽ نیامت ایت
 کہ سوادینتا جہان ۽ نیامت ایت
 ایشی ۽ رانیست دگہ مٹ ۽ بدل
 بیٹ ہجر پہ ایشی ۽ ساہ ۽ مہ پل
 مُرتگیں زند ۽ چہ مرگے زندگیں
 اُوگہیں ۹ متراں بزانی بہتر اُنت
 اُوگہیں متراں بزانی بہتر اُنت

O

کس یے ءرا کہ دل داتگ نوں پرچا تو چو زنگزارے
 نہ دارے سینگ ء دل تو دپ ء پرچا زبان دارے
 مُریدی درورے دھر ء کہ مرگ ء پدتی زندانت
 برے گروہ ء تو اچ کلاں مروچ بے کہ چمد رے
 اگن مرچی کہ نہکاراں بگش دلبر گناہ کئی انت
 دُزحاتی کار پد انت حسن ء من ء پرچا تو ڈوبارے
 اَبید چتو دگہ ٹیل، پہ زرد ء کچر ء نیلگ
 پہ نازانتی پلانی ء منی نام ء تو گوا جارے
 مکند اتوں تی رنجاں چیا کہ اے منی دلوا
 دلوں پہ رنج نہ رنجینگ منی رنجانی بچارے
 مروچاں شاری بیلاں گنگ ارزاں بے صوتی!
 ردیں گالاں نہ کتاراں نہ بیت حگمے تاں سرکارے

بندمہ بیت تان تئی دوار ء کشت ء کوش ء در ء دوج
 زندگی ء چاریں روچاں کس نگندیت وشیں روچ
 تاں کدین ء تو بدی ء ساہگ ء چو اُست ء بے
 شر دل ء رایال بکن نون زفراریں اے بلوچ
 یکیں در چک ء شاہ ء لمب ات نئے کس یے کس جتا
 چیزے را پہک مہ لیک ء چیزے ء را تو گروچ
 ذات ء ٹک ء بولکاں تو وت وت ء را بہر مکن
 شر تراں من آحراب انت اے خیال ء تو بسوچ
 دیر نہ جنت آگار ء بیت انت چہ کتاب ء استی ء
 پوشیں راجے کہ بکنت انت یکوئی ء سٹک ء سوچ
 چہ تراوت ک مروچاں وت سزارے چہ وت ء
 اُستی ء اے آزمان ء یوتگے تو ماہ ء روچ
 یا پڑ ء چہ نیستی ء نون تو وت ء را در بکن
 یا پہ واریں صوتی ء تو آپسر ء کبرے بکوچ

O

بچو من ۽ خدایا تو سر پر از سنگ
 کہ چه گماں مگیمی ۽ دل بے نیاز سنگ
 اے گمزمین منی انت سردیاری ۽ من حدوک
 نیکہ پسندوں کیوں! پلتیں مجاز سنگ
 بیشیے بیوتیں زندگی پاداں میزگاں کپت
 من چه ہمک اُجود ۽ اللہ شہاز سنگ
 آچہ بہشت ۽ رب ۽ بیت انت چتور زہر
 آئی کہ زندگی ۽ اشک ۽ نماز سنگ
 حر پخت کہ تو کروجے، گیشتر آنوک بیت
 درچمین کہ پما راہے شاہِ حجاز سنگ
 الم ترا نوں لیکیت دُنیا قلندرے
 صوفی کہ صوفیانی دریا تو گواز سنگ

گُل کہ چچی مہپراں سیہ مارکنت
بل سرء ہوشء دلء مئے گارکنت

توبہ توبہ عاشقی ء چہ یاں!
دڑ گروی وابء دلوں یار یارکنت

نامء دپ پرچہ فلانی چومہ بیت
بے خُدا کہ روچے یکے یارکنت

کیت منی بے آئی نئیں زندء تو ان
نورِ لقا کہ دیدگانی ء چارکنت

قہریے ء روچے دو چار بیت المء
آ کہ مہرء شنگاں ہینارکنت

رنگ ء ابلیس ء بزان ات آئی ء
ہر کسے کہ یکے یے ء راجارکنت

جیر دھاں بل تو گھانی اے نذیر
مُر تگیں دردے دل ء تاجارکنت

O

تو بٹس کہ ہلا کوئے ، کلاٹنگ تئی نہر بد روچ
 نیم ء تئی نہ لرز آنت نون مئے کوچیں بگر بد روچ
 کشنگ تو کہ بڑ وندے گندیم تئی نہ رزت پات ء
 لوپ آنت نون گورا تنگ ء جند ء تئی ہنر بد روچ
 پہرگ ء بے زند ء اللہ کہ بکنت روچے
 لکیت ماں تئی پاداں جند ء تئی تیر بد روچ
 نام بیت انت منی وژنام رزواہ بے جہان ء تو!
 ہر پکت کہ بداریت دیر زذ ء تئی سپر بد روچ
 (آ) چتار ء دوئیں مردم داں روچے مروچ آست آنت
 گاریوت گوں دڑھیں اُرد ء آشو میں شمر بد روچ
 انگت ماں جہان ء تو! لوٹے کہ بہاں زندگ؟
 ماں کیلئے آپ ء نون تو بڈ ء بمر بد روچ
 باسکاں تو منی پروشے ، ماندارے منی ہلکاں
 چوں چوں نون بہاں گوں تو ما شیر ء شکر بد روچ
 لوناں ماوتی ہک ء پشت ء نون روگ دُروگے
 ہرچی تو کئے گوں ما بستگ نون کمر بد روچ
 راہبے تو بُرو گوں ما صوتی نون کشیت گونو
 نی دیر تو مہ دار مارا یا جک یا بجر بد روچ

O

گتہ صورت ء تئی کہ دل گرد من ء
 نیاں آپ ء تائی نئے درد من ء
 چتور خون پٹ ایت چہ دیم ء منی
 کہ گراں مہری ء تئی گتہ زرد من ء
 دیاں ہر جاہ دیم ء ہما آپسہ انت
 من زاناں کہ گرتہ تو سر گرد من ء
 ماں امروز ء بیاراں چتور خرمتے
 گتہ چماں دھر ء کہ تو سرد من ء
 من ء راجے پرواہ کہ ابدالے یاں
 بدئے اکتہ تو دگہ درد من ء
 دگہ چہ دیئے تو من ء دلبری !
 رست عاشقی ء کہ بزورد من ء
 گج انت واب ء تائیر آ پیشی گج انت
 گتہ عشق ء صوتی فی شہگرد من ء

☆☆☆

گنگ گوں من کیا دیوان مروچی

نہ کنت چار ایت من آ زمان مروچی

ہما گوہر کدی روج آ ندریتگ

ڈرائی بوت منی مہمان مروچی

نصیب باریں پد آ روچے پختیں بیت

بیان بخت آ وتی گرباں مروچی

چہ کہراں من بہ رکاتاں خدائی

کہ حسن آ برت منی ایمان مروچی

نماراں گچلیں تنزاں جہان آ

کہ دیتگ من دل آ ارمان مروچی

گل آ بال آ دو گال صوتی بہ بند تو!

رس ایت درد آ ترا درمان مروچی

من پہ مہر ء تئی قدم کہ ایرنگ
پوریاں رنگ ء من ء ہوں سیرنگ

سرمئی دتر ء چتور بکیر بیت
عشق ء زورا کیں تئی کہ زیرنگ

میں رنگ دانکہ ہما انت تو من ء
رکی روباہاں وت ء را شیرنگ

گوشت کئے ہرچی من ء را تو بگوش
من کدی دژ نام دپ ء تئی بیرنگ

مستیں چماں گوں بواریں تو من ء
بتنگ ء دلبر کدی من سیرنگ

نوں پہ صوتی ء کجام تو جیل بیت
دام کہ حسن ء ہر کجا تو چیرنگ

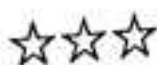
وٲن شٲرئ

منئ ماٲرا! وٲن شٲرئ
 تئ بچئ مزن مرئ
 مروچئ كُشك ء حئران انٲ
 تئ حال ء پرئشان انٲ
 (چئا؟) هك ءئم ء تئ ءاسٲ ء
 بءاں پؤ رستئ سراپ انٲ
 (كہ) بشئكئن انٲ تئ شار ء
 منئ سرچہ بروٲ سار ء
 چء ء كٲتر بئٲ ارزشت
 وڑائئ چو بباں شئھ ء
 ء بند بند ء بئٲ ءاگہ
 منئ ماٲرا! وٲن شٲرئ
 پمئشكا من جنائ گؤانكاں
 پہ راج پال ء سراں كئكئئ
 كہ بئاءٲ اؤمزن زانٲاں
 وٲ ء را نول كن اٲ كئراہ
 كہ ءسٲ ء ءئم مہ بنت سئاه مئ
 ماں زند ء ءپٲراں اُمبرئ

ما کوپکس براتانی ما لہیں گوتارانی
 پاسپانیں وتی ملک ء دن ء ڈگارانی
 ما شائر نہیں بیلان دردواریں وتی راج ء
 لوگانی چراگاں ما، ما پلتیں بہارانی
 ما میریں بلوچ خان ء نام ء کناں زندگ
 ما چاکرتی اولادیں، ماشیریں گیابانی
 آزاتی ء ما راہ ء حیرات کنیں ساہ ء
 آزاتی ء وت داری ایمان انت بلوچانی
 زرد ء اے منی کیت انت بار بار ء سوال یکیں
 ما پرچیا آماچیں اے تیر ء تپنگانی
 مورے ماں نہ وارت گوش ء ما انت پہ گومے ملاں
 ماتى مئے وتن پلتیں دست ء انت لگورانی
 صوتی اے گشیت گالاں پہ نام ء بلوچانی
 پجوگار مہ بت ترس ء روبا ء شگلانی

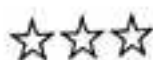
سرکہ وھدے تئی من ء چہ چیر بیت
 مئے جگر یات ء تئی چیر چیر بیت
 تو پیر مارا تری پہ جھندم ء
 دل منی راہ ء تئی رھکیر بیت
 ماں سزپ تئی آشکانی آنیت
 آکے کہ تیراں تئی دلگیر بیت
 پہ خدا تو ”ساھتے“ بگش ہم من ء
 سر منی نیاد ء تئی گھکیر بیت
 سئی نئے تو آ ترا لیکیت وتی
 کئے چو صوتی ء تئی دلیر بیت

رُژن

وھدے چاراں زندء آدینک ء وئی
 بدسیھی گندگ ء کثیت انت من ء
 دل نگور تیں حمبر ء بیت انت گبار
 پرچا چوش انت تالھ ء کسمت منی
 وائے پمن نیست در ء راھے من ء
 راھوں گار انت منزل ء نیست انت نشان
 وائے پمن چو مرید ء تلو ساں
 ہائی ء نام ء بکپت کے ٹساں

چاکران ء گر ء گاپ انت تنیکتہ
 کم نہ یوتگ ہار ء توپان اَنکتہ
 چوشیں سہتاں اَنکتہ تو دلبرُبا
 نیم کشی چارئے من ء را پرچیا
 بل من ء انوں کہ گاراں من گماں
 نیست من ء زندئے کہ بدواہ ولجہ اَنت
 زانت ترانیت انت نہ بہمئے جاوراں
 کہ محبت زیب نہ دنت انت اے دماں
 وژدلی پمن کہ کنیت انت یا نیت
 من پے راہ ء وت ء را بن دیاں
 تاں بیت تالان رُژنے ہر گور ء
 ماں پدء آؤکیں مردم گار مہ بنت

O

ہزاراں گپ بیت ہزار زبان ء
تو وحدے نیلے کہ دست ء جان ء

دل ء جگر تان منی سلامت
بجن تو تیراں او جان پلان ء

پہ مہر ء تنیگ ء وراں من سوگند
اے راز ء بیت انت منی تئی میان ء

ماں دیم ء در پُشیت گلہیں تنی سورت
من وحدے واناں گہیں قرآن ء

خدا مکنت کہ من گار بباں دوست
وتی تو گور کن سرء اناں ء

سُرین تو لُناں بجن شگانے
کہ دُوری دور بیت پہ گپ ء تران ء

زمین ء وحدے بڈکیت دو دل
خدا ہوں وش بیت ماں آ زمان ء

ترار رب ء چہ بیم ء سازات
نگنداں من ء تئی جہان ء

چہ لُناں تیرگاں بیکپنتت واسے
اے صوتی تئی بیت چو دُر بیان ء

O

چہ شپاں سیاحین چہ گلکنداری
 کہ گوزاں أنت روج مئے تہاری ء
 تیوگیں راج انت جنتر ء زلم ء
 من غزل بنداں گل ہماری ء

گوں کیا زنگاں اے دل ء رچپاں
 کئے منی بہمیت درد ء واری ء
 براتی یے مید بے کپن ایر انت
 من گوزاں انگت بے کمار ء

بشگ ء نازیناں جنکاں بس
 حد گنگ نوں مئے بے میاری ء
 گال منی چند ء مہروں باز انت
 کناں و شقاں پہ شماری ء

آپسر ء زند ء من چتو سراں
 کہ من ء نیست انت و حد تپاری ء
 یانیب باریں دل بخت گر کنے
 پخت بہار گوستگ بے بہاری ء

جاگ ء جاگہ نیست مناں شائر
 حیب پنہیں صوتی نام ء داری ء

O

پہ بداں وھدے تئی نذر بیتِ انت
 دل منی چاک ء حون جگر بیتِ انت
 ماں گجام داب ء تئی گورا بیاھاں
 کہ دل ء سینگیں تئی اُسر بیتِ انت
 بیتِ انت امروز چہ کیا مت ء گران تر
 دوستے کہ دوست ء بے ہبر بیتِ انت
 تزن ء پیگور ء تو مدے بیم ء
 اشک چہ آس ء چے بے ہتر بیتِ انت
 نام ء ایلنگی من بہا زوراں
 یل کہ مہلونک ء کار شتر بیتِ انت
 شازی زانت ایت یا گنوکی یے ایت
 زندگاں دانکہ مے ہنر بیتِ انت
 نام ء دپ صوتی تو نئے تہنا
 باز ادا ء گونو ہمسپر بیتِ انت

O

چہرے ماں کتاب ء کہ کردار مہ بیت باندا
 صوفی ء نماز دانے مردار مہ بیت باندا
 زاناں تہی دل ء درود ء حرمت بول بٹنے چیزے
 بے نامنے تہی نام ء نامدار مہ بیت باندا
 مئے ڈوبلیں ملنے نی حیر انت و تبر مہرہ
 مردار ء سریں چاکر بیمار مہ بیت باندا
 چہ نکشی میں نوٹانی حُب ء چہ وت ء رکین
 لوٹوک تہی بلکیں کلدار مہ بیت باندا
 دائم ماں دلائے تو آبرزی تہی نیاد ء
 انگت چو نباں شہہ ء کوکار مہ بیت باندا
 رہبندے وپاہانی نوکیں پہ جہاں نکلاں
 اشک ء چہ کسے آئے دوست بزار مہ بیت باندا
 ہر روج ء ہمار انچو کہ روج مروچی انت
 صوفی تہی بروت دست ء چویار مہ بیت باندا

☆☆☆

O

اگن گردلگ گوں بدان نیاد کنت

وتی تو شگان ءء بدی واد کنت

گجام نام ءء دنت انت جہاں آئی ءء

کہ اُمب ءء را گڈ ایت ءء کرک پاد کنت

حساب ءء چہ آدیم ءء آگل دروشم انت !!

آپکت ءء را لیس ایت ءء پکت کاد کنت

اگن آ زمین انت تہ آ زمان مناں

من ءء را کہ لمب ایت کیا پاد کنت

پدی اٹڈیے ءء نہ بیت سچ نیچے

وت ءء را سواری ءء سر پاد کنت

گڈ ءء زانت کہ شاہ ءء وتی کشتہ بانز

جہاں آئی اٹ ءء من ءء داد کنت

ترا صوتی چی انت کہ تو تلو سے

وتی گٹ ءء ساد ءء آسے ناد کنت

بیا بکن منگوراں وتی تاب منی کبرء سرا
 بکنہ بیت انت ترا و اب منی کبرء سرا
 حاتی ء ماتو پتو بواناں و پا ء کلمہ
 پد رانی تو بُو مُو آب منی کبرء سرا
 جندم ء پبک ء بدل بیت انت بہشت
 پہ دگہ جوانے مہ گند و اب منی کبرء سرا
 تو انا گہ ہوں دپ ء آہے مہ کش
 کبرء تو پان ء مہ بیت زراب منی کبرء سرا
 دل منی زورا کیس زھیرانی مہ بیت آماج
 پہ کہیے تو بکن داب منی کبرء سرء
 صوتی انت تی کہ پتو لوٹیت انت دوا
 دل تی ناز کیس مہ وارت تاب منی کبرء سرا

O

تو شادھاں گوں چیرے سر ادا بن انت جگر منی
 ماں ہندیے داں خاک نیاں ترانہ بیت تبر منی
 بدئے تو کہتے رنج و گم کہ زورگ اش پدا نیاں
 پچے کہ دھرے دھشتاں مدامی چیر انت سر منی
 کدی من دستگ ماحکان کہ دل مہ رنجت چہ غماں
 پہ حاکسری و گلاستہ زند نہ یو تگ دوست زر منی
 بکنزاں ایر ماں آلم و دل و چنور من ہمبلاں
 کہ زھرے جور و کچل انت حیاں و در چک و بر منی
 گداھاں نانے اودوست زراں پہ سارتیں ساھگے
 جنگ کیا اے گپ کہ دھرے خشک تر منی
 ستر تو پہ من زھر بے شان اوزا نکاریں نابزانت
 گران نہ کاراے ہنجاں کہ سنگ منی و سر منی
 مللے صوتی من نیاں کہ راج و بہرے بانگ کناں
 گلاشاں پہ جار و پدڑی نماز منی و زگر منی

☆☆☆

O

دیتگ تمہاریں دلبرے

رنگ ء نہ داریت درورے

ہر دیں کہ چہماں چست کنت

شانیت دل ء را حجرے

کرام ء کہبیاں گوں وتی

پادکنت جہان ء محشرے

بارت انت وتیاں جنت ء

اشک ء رہ ء پیگمبرے

نوں کہ مدواناں کلمے

لیکاں وت ء را کاپرے

بارت انت دلان ء گوں وت ء

آ گوں نگاہاں ساحرے

گم پہ گل ء مئے مت ء بنت

مارا بچار ایت یک برے

رنگے کہ صوتی پو بیت

شمیراں چوں دارات شازے

☆☆☆

اے چہ ویلئے کہ دُچار اِنْت گوں من
 ساہ وتی چند ء سزار اِنْت گوں من
 سیادی ء گوں من نہ دار اِنْت وشی
 درد ء اندوہ ء بہار اِنْت وشی
 دل کہ رنجانی دوار جاہ اِنْت منی
 وشتیاں دھر ء چہ کار اِنْت گوں من
 جلوھے بییت پہ منی بالاد ء چتور
 دوست ء زہیرانی لیوار اِنْت گوں من
 پُجوں بے پہریزاں وت ء راچہ گماں
 ہر گم ء دم کہ ہوار اِنْت گوں من
 ہر گجا ڈکتے بییت ارواھے ہمود
 کئے گُشیت صوتی کنار اِنْت گوں من

O

جی تھی دوست پہ درباری ء
 کہ سروں کپنگ پارسائی ء
 من وتی جند ء وت پر اموشاں
 اے اُجب چیزے آثرنائی ء
 ماں نمازاں کہ تو دل ء اُتک ء
 جی نمازانی آ کذائی ء
 ماہ ء استال ء نیکہ روج مانیت
 دَرّ میاء دوست تو پد درائی ء
 تھی گھامی ء تھی در ء رُگت
 مارا دوست تر چہ بادشاہی ء
 جنتے بیت پہ صوتی ء امروز
 وت خدا بیارایت تھی حدائی ء

O

دُنیا اُبتک سیاہ اِنْت دُرُدا نگ ء نہ گنداں

جلوہ چتور بداریت رنجان ءے ژند ء پنداں

ہر شپ چہ من سباء نام ءے رچاں تذبذبی

کنیت اِنْت یا نیت اِنْت یا ت ءے اُمبری ننداں

دل کہ ہما یگی اِنْت بالاد ء چہ وسے بیت

حاکاں ہوں اے ہوار بیت و ہدے وت ء پنداں

پہ منزل ء مراد ء جوانی آسر۔ بیت اِنْت

حوناں چہ من دل ء یگاں راھے پہ آئی رنداں

سر مے مجن اُنْت گنوکی دلبرتی پراک ء

پرچہ کہ وت سر ء وت مرچاں من گریواں کنداں

آروچ ماں زند ء روچاں نیت اِنْت کدی شمار ء

آروچ کہ زندگی ءے بے تنی گم ءے بے بنداں

چند روچ ء تو پراک ء صوتی دل ء را داشت اِنْت

ماں زندگی ء چوشیں باریگ ء کنیت اِنْت چنداں

لال ء چہ ہما دیم انت منی دوست ء تپاس مہ تپاس
 ہمرا جاں وتی پُوش انت کُشے جنکلی ء کر پاس
 گُرباناں گُل ء آبرِ شُمیں دستانی سر ء من
 بُرحد اریں پُشیں لال نیاریت انت حکم ماس
 زند آپوں بزاں وارنگ اگس تگردیر ء منی بُوت
 زند بگشیں گُل ء شیر کنیں لُنفانی گہیں واس واس
 پُو پُین ء اتار گیک ء مہ بیت سُبِر چو بدن اے
 رُوک انت ماں جبین ء تھی دوستی ء گلیں آس
 ہیلاک انت سر ء ہو کہ مئے میدوت اہمک سہت
 اے مہر ء کرامات انت آئی ء دینت تراں
 امروز ء ہبر چچی انت پتو کیا مت ء دیاں ہم
 پر ہاد ء مرید مائیں تو مارا پُو مہ چکاس
 لبزوں پہ ستا ء نون ترا دوست ء نیت انت
 صوتی نون وت ء را تو مہ گوش شائر ء کو اس

پرستگ تو چہ من ء کہ امیری ء حلیات چنی انت
 حک ترا ڈول ء منی سر پد ء ہزار بکنت

بس ہما انت ماں وتی وهد ء امیر ء پیشوک
 کہ ترا حاضر ء موجود ء چہ بیزار بکنت

چہ وتی یا لاں بدیں گرم پد انت خون ء تئی
 رنگ ء گونا پ ء پکیری ء ترا کا نار بکنت

مرگ ء آدینک ء تہہ ء بیاریت پہ تو دوست ء رخ ء
 زندگی ء چہ چد ء گیش تئی سر ء بار بکنت

پتنگے بیارایت پہ امت اے امیری آئی
 کہ مسلمان ء ہمک شاہ ء در ء چہ مدار بکنت

علامہ محمد اقبال / نذیر صوتی

O

مہ لکا کہ دابے تو شرنہ دات
 وہگ غاوستانی درچک غا برنہ دات
 وت نیکے مہر غا چکاس غا منی
 اے چہ گئے ہاتر غا تئی سرنہ دات
 واہگ غا سرگت منی پوراں ترا
 ہواے مناں کہ ترا من زرنہ دات
 آ کہ پہ نام غا تئی پونگے ات
 پودر آ مد پر چیا تو درنہ دات
 شے اوں شیتانے یوتیناں اگن
 برزچہ آ زمان تو زمین غا گوارنہ دات
 چوناباز ات اے تئی نام غا گروک
 یکے غا اشک غا بلے آپسرنہ دات
 صوتی غا صوتی اگن یوتینے تو!
 تو بباد ایمان پماد لبرنہ دات

O

سرگوزاں چہ ساہ ء زند ء تو اگن دل ء بیارے
 جناں واہگ ء تی بند ء تو اگن دل ء بیارے
 من ء فاضل ء آ بوہیروت دیدگاں چہ دوستر
 یلددیاں من پیچ ء مند ء تو اگن دل ء بیارے
 منی بندر ء نشانی میر حاجی ء کبیر انت
 من دیاں ء سنگے رتد ء تو اگن دل ء بیارے
 شوق ء سماء بززہ گلہیں آپر انت بلے دوست!
 یلددیاں دل ء پسند ء تو اگن دل ء بیارے
 اگن بیتاں من در آمد سر ء آزماں نہ ڈکیت
 پشیں کار پیتہ چند ء تو اگن دل ء بیارے
 بیکہ یکتیں ذات پاک ء اد ء کس دگہ نہ مانیت
 من جناں وتی ہوں سندن ء تو اگن دل ء بیارے
 منی شاری براق ء من ء آزماں رسینگ
 ایر کپاں چہ اے سمند ء تو اگن دل ء بیارے
 ہوتی جفا پو کوہ ء بلے بزیں منی دل
 بستہ زلف ء تی شہند ء تو اگن دل ء بیارے
 مناں صوتی ء خد دوست منی مہذب انت محبت
 پہ تو گار کناں من چند ء تو اگن دل ء بیارے

O

من وت ء چیر دیاں ستر ء تلا
 شاری راز ء بے کنتیں درا
 زاهر ء چہ تو وت ء دُور کنناں
 مہری نیں زرد ء وتی مجبور کنناں

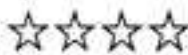
بنائے دیم ء اُوں نچاراں من ترا
 شاری راز ء بے کنتیں انت درا
 ایوکی ء من پہ تو ارمان کنناں
 مردے گنداں وت ء گلشان کنناں

گول کس ء نیاراں تئی نام ء دِپا
 شاری راز ء بے کنتیں انت درا
 بارگیں ڈیل ء تئی پلین جبین
 زند ء سا تو کاں منی چوکہ سمین

آنکھت ء دُور چہ ترا داراں دِلا
 شاری رازء بے کنتیں انت درا
 گشت کناں چہ من دگتئی شان ء

رنگ تئی ایریرج انت ماں جان ء
 ہو مہ گردیت انت منی ہوش چہ سرا
 شاری رازء بے کنتیں انت درا
 تھون ء ٹاکور ء شگان ء ترس ء

بڑگیں صوتی بدارایت پُرس ء
 زندگی ء آبکنت کبر ء و تا
 شاری راز بے کنتیں انت درا

O

عشق ء تئی من حاک پہ سر تو من ءے شر نہ من ءے شر
 چہ شادحماں چہ بیتاں در تو من ءے شر نہ من ءے شر
 دریکت مہ دستیں من ترا بلکیں نہ بیت چو زندگی
 جہل أنت تئی مہر ء شیریں بر تو من ءے شر نہ من ءے شر
 نام ء مہ گر پلانی ء جنء تئی اے کار پداں
 گرتہ من ء چو در پہ در، تو من ءے شر نہ من ءے شر
 تو ٹہل تے یا ناز تے، مے واہگ ء تو شان تے
 لگت ترا تئی وت نظر تو من ءے شر نہ من ءے شر
 چا کر بے ملاں پہ گو مے، شہ آں نہ بیت فی حال ء روج
 مہر پہ بہائیں سیم ء زر، تو من ءے شر نہ من ءے شر
 گنج تو توت ء رار اھیے ء کہ چماں مہ دار پہ مستراں
 راج ء سروک مے کور ء کر، تو من ءے شر نہ من ءے شر
 اے دوستی ء محبت ایت کہ کیا مت ء ندارہ ءے
 صوفی سر ء چہ بیتہ بر، تو من ءے شر نہ من ءے شر

O

زر کہ انسان ۽ خُدا انت مرچاں

ناکن ہم گوشت ۽ جتنا انت مرچاں

دوستی بہدارتے ۽ امروز ۽ شنگ دیریں

کنے کئی درد ۽ دوا انت مرچاں

گوک ۽ پوستاد ۽ یو ارتیں بیباں!

مئے سروک راج ۽ حما انت مرچاں

پاداں یلدے، ۽ پتر گوں دستاں

گت کنے ہرچی روا انت مرچاں

کنے بکنت حیر، وت ۽ حیر ان بکنت

نیکی ۽ نام کہ گناہ انت مرچاں

نی خُدا انت کہ پہ ابلیس ۽ پتیں مر کے

آدمِ خاکی چہ حیر ۽ سپا انت مرچاں

کس پہ ہمسائگ ۽ بانجی ۽ مداریت چماں

نیکی ۽ داد ۽ دھش گوں وتا انت مرچاں

صد ہزاری میں سمند بستہ مروچ پٹشتے پٹاں

گر وہ تنگ مزیں کچی ۽ را گورا انت مرچاں

راج ۽ یو جیگ ۽ برے صوتی گجام دیم بکش

ہر گوار ۽ گنڈ ۽ ہمے یکتیں ہوا انت مرچاں

O

دیاں چیر ترا من، دل ۽ اندر ۽
 درائی ۽ دلبر، من ۽ دل نبے
 اے ندریگاں پتو منی ساہ ۽ جان
 ترا چوں چیاں در من ۽ دل نبے
 تئی بالاد ۽ پلتیں مہ لگی نذر
 چہ گل ۽ مہ کش سر، من ۽ دل نبے
 بو گران ۽ سنگیں، من سنگندار باں
 مہو تو چو بے سر، من ۽ دل نبے
 سبکی کسے نام ۽ تیگ ۽ بکپت
 بکن انچو باور، من ۽ دل نبے
 پشیں بدو پائی ترا زیب نہ دنت
 خدا ۽ را تو پر تر من ۽ دل نبے
 چد ۽ سر نہ بوتگ دلاں کیمتے
 پے پہ بہا زر، من ۽ دل نبے
 دو پوتی ۽ منزل کیا سر گنگ
 چہ لودی ۽ سنگر، من ۽ دل نبے
 زد ۽ کنیرے مہر ۽ تئی زبناں بکپت
 کشیت صوتی چھبر، من ۽ دل نبے

O

زند ء نازاکیں منی برباد کئے تو
 اُج من ء رند گوں کیا نیاد کئے تو
 اے دو پوستاں گوں کیا پیتہ وپا
 ٹوشگاں زند ء وتی واد کئے تو
 چو مہ سینگار تو گلہیں گوناپ ء وتی
 وایں ارماناں منی پاد کئے تو
 حسن ء مہکاں کہ تھی وھدئے تسیت
 روچے صد رند ء من ء یاد کئے تو
 پہ دمئے نیاد ء منی نیائے املن!
 مستیں ارماناں چتور ایرماد کئے تو
 داں جیاتاں من نہ کرزاں سھچی
 مید ء زاناں منی داد کنے تو
 عاشق ء مست ء ملنگانی سرا آسے کپیت
 صوفی ء کست ء بدئے شاد کئے تو

O

من منہ واراں شاہ ء، من ء شائری یے پر مات
 اگن آ رضا مہ بوتیں، من ء نیستہ اے کرامات
 من گل ء بچاراں نکشاں، یا بچاراں سنج ء رنگاں
 اے نژدہاں کہ گنداں، دل ء ایر کیتیں آیات
 چتور دل گروک مہ بیتیں، چتور جلوؤں بداریت
 چہ بے گمی ء راج ء، دل ء، ذگریں خونوں پالات
 تو ٹینگ ء من قریشی من گار گتہ ہمیشی
 کے منی یا نہ منی، پما زھرے ذات ء زریات
 کجاں ساہت ء اے زند ء، منی زندگی کلار انت
 بلے گلے نہ دوستاں، نہ شکایت ء چہ حالات
 ابید چہ لہڑیں ارساں، وتی زھگاں چے دیاں من
 کہ ماتیں گلزمین نون، منی اگدہ ء چہ آزات
 پہ کئے گال بہ بنداں صوتی، پہ کئے ٹگدھاں بے سازاں
 کے داب ء جہہ نہ سری، منی خُسکیں آہ ء پریات

نذیر صوفی کیچ، آپسراء ۲۷ دسمبر ۱۹۵۴ء میر
حاجی ۽ لوگ ۽ ودي بوت بنداتی وانگ ۽
آپسراء، دھمی جماعت ہائی اسکول تربت
در برتے مروچاں وانگ ۽ وانینگ بزاں
اسکول ٹیچر ۽ جہت ۽ کار ۽ انت

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ